

DZIŚ W NUMERZE:

Śpiący tygrys Europy str. 6

Premiera w Scenie Polskiej TC str. 7

Z »Kangurem« w świat str. 8

Rewelacyjny Adrian Bromek str. 12

CZWARTEK
4 LISTOPADA 2004
NR 127
ROCZNIK LIX
CENA 6 KČ

tel.: 558 731 766
faks: 558 740 044
info@glosludu.cz

Spalanie jesiennych liści na terenach miast zapewniają zazwyczaj firmy wynajmowane przez urzędy miejskie. Na prywatnych posesjach ich likwidacja należy do właścicieli. W Cz. Cieszynie można je przywozić na specjalne wysypisko. Fot. MAREK SANTARIUS

Jednym wolno, innym nie

REGION (mań) – Jedną z ostatnich czynności, za które przed nadejściem zimy zabierają się właściciele działek ogrodów, jest sprzątanie i likwidacja odpadających liści.

Najprostszym i jednocześnie najbezpieczniejszym rozwiązaniem jest spalanie liści. Ostatnio jednak nie wszędzie jest dopuszczal-

ne. – *Palenie suchych liści i gałęzi dozwolone jest mieszkańcom jedynie pod warunkiem, że nie spowoduje ono zadymienia, które przeszkadzałoby sąsiadom. Mokrych liści spalać nie wolno* – powiedział „Głosiowi Ludu” szef wydziału ochrony środowiska w jabłonkowskim ratuszu, Jiří Vavřač. W podobny sposób mogą postępować również właściciele działek w Boguminie i Orłowej.

Liście palić można również w Cz. Cieszynie, choć władze miasta proponują też inne rozwiązanie. – *Liście dwa razy w tygodniu przyjmowane są bezpłatnie na specjalnym przejściowym wysypisku odpadów biologicznych* – mówi kierownik wydziału ochrony środowiska Jiřina Szurmanowa.

Spalanie liści zabronione jest natomiast w Trzyńcu i Karwinie. – *Liści spalać nie wolno, ponieważ uważane są za odpad. Należy je zatem likwidować w określony sposób. Palić można jedynie suchy materiał roślinny, nie zatrzymując dymem otoczenia* – wyjaśnił rzecznik karwińskiego ratusza Jaroslav Nakládal. Bardziej liberalne wydaje się być rozporządzenie władz Trzyńca. – *Mieszkańcy mogą otrzymać zezwolenie na spalanie suchych liści próchniejących drzew albo zaatakowanych przez szkodniki. Spalać można jedynie suche gałęzie, natomiast liście należy kompostować. Za pogwałcenie tego rozporządzenia grozi grzywna od 500 Kč* – ostrzegła pracownik ochrony środowiska przy Urzędzie Miejskim w Trzyńcu Anna Turoniowa.

Pytanie do:

TOMÁŠ JARMARY, politologa, wykładowcy w Wyższej Szkole Górniczej – Uniwersytecie Technicznym oraz Uniwersytecie Ostrawskim.

Jak ocenia Pan siłę polskiego elektoratu w zbliżających się wyborach wojewódzkich?

– *Z doświadczeń ubiegłych wyborów oraz na podstawie rozmów z Wacławem Fojcikiem i Józefem Szymeczkiem stwierdzam, że elektorat polskiej mniejszości narodowej w województwie morawsko-śląskim jest dobrze zorganizowany. Może mieć duży głos, tym bardziej, że mamy do czynienia z wyborcami zdyscyplinowanymi, którzy mniejszy nacisk kładą na grupowania, niż na to, czy mają rzeczywiste reprezentanta swojej grupy na przedstawionej liście partyjnej. Niemalże siłą tego elektoratu wykażą się ostatnie wybory parlamentarne. Przypominamy, że tymi głosami kandydat polski wysunął się na czoło listy koalicji. Sądzę, że tak jak to miało miejsce w minionych latach, może i tym razem zdoła on wyprzedzić w zbliżających się wyborach, kiedy polska mniejszość ma możliwość głosować na Zdzisława Wantulę i Józefa Szymeczka z listy US-DEU mającej duże poparcie w pozapartyjskich ośrodkach województwa. Czeski system wyborczy jest tzw. proporcjonalny, z 5-procentowym progiem wyborczym. Stąd, niestety, wielu wyborców zadaje sobie pytania czy nie zamarnuje swojego głosu oddając go na mniejsze ugrupowanie. (mro)*

Uchwała Rady Przedstawicieli Kongresu Polaków w RC

dotycząca wyborów wojewódzkich i senackich

1. Rada Przedstawicieli KP apeluje do wszystkich Rodaków o liczny udział w wyborach do Samorządu Wojewódzkiego RC i Senatu RC. Każdy głos jest bardzo ważny.
2. Rada Przedstawicieli KP wyraża poparcie dla licznych polskich kandydatów – na czele ze Zdzisławem Wantulą (wicehetman) oraz Józefem Szymeczkiem (prezes KP) z listy nr 14 US-DEU.
3. Rada Przedstawicieli KP na podstawie najkorzystniejszej oceny prezentacji osiągnięć, dokonań i planów spośród wszystkich polskich kandydatów do Senatu RC – udziela poparcia panu Igorowi Petrovowi.
4. Rada Przedstawicieli KP przy podejmowaniu decyzji o poparciu, kieruje się oceną dotychczasowej pracy i osiągnięć kandydatów.

Naszym wspólnym obowiązkiem jest wzięcie udziału w wyborach.

Józef Szymeczek
Prezes Kongresu Polaków w RC

WŚRÓD WYSTAWCÓW MK PZKO ORAZ ZAPRZYJAŻNIONE MIASTA Z POLSKI

Prezentacja działalności klubowej

ORŁOWA (wak) – W piątek i sobotę (5 i 6 bm.) w orłowskim Domu Kultury odbędzie IX Wystawa Działalności Klubowej. Udział w imprezie zapowiedziało ponad 40 miejscowych wystawców, a także z zaprzyjaźnionych z Orłową polskich miast – Czechowic-Dziedzic i Rydułtów. – *Swoje stoisko mają już tutaj tradycyjnie orłowsko-lutyńscy pszczelarze* – powiedział

redakcji „Głosu Ludu” prezes Marian Jędrzejczyk. – *Zwiedzający, za pośrednictwem zdjęć, dyplomów i kronik, mogą się zaznajomić z bogatą działalnością „Skotnicy” i „Skotniczki” oraz chóru „Zaolzie”.*

Wśród wystawców nie zabraknie hodowców zwierząt domowych, pszczelarzy, kaktusiarzy i działkowców. Po raz pierwszy przedstawia się

JEST DECYZJA W SPRAWIE STREFY STRATEGICZNEJ

Ptaki zostaną wyparte

LUTYNIA DOLNA (mro) – Rząd RC uczynił pierwszy krok prowadzący do powstania Strategicznej Strefy Przemysłowej w Lutyni Dolnej – powiedział „Głosiowi Ludu” zastępca wójta gminy Jan Fismol. 27 października bowiem rada ministrów podjęła decyzję o wyłączeniu terenu przeznaczonego na strefę przemysłową z terytorium ochrony ekologicznej rezerwatu ptaków – „Natura 2000”.

– *To pierwszy, ale nie definitywny krok rządu* – zaznaczył Fismol. – *Aby doszło do realizacji strefy, która docelowo mogłaby zatrudniać 3 tys. pracowników, musi zostać zmieniony plan przestrzennego zagospodarowania gminy, nad którym zresztą pracujemy od roku. Do jego zmiany brakuje m.in. jeszcze stanowiska wydziału Ochrony Środowiska Naturalnego Urzędu Wojewódzkiego. Drugim niezbędnym warunkiem jest przyjęcie uchwały przez rząd o stworzeniu strefy i określenie wysokości dotacji na zagospodarowanie strefy* – uzupełnił Fismol.

Póki co, zwolennicy stworzenia strefy czekają na dalsze posunięcia ekologów i to, czy oprotostują oni poczynania rządu RC w Strasburgu. Nie jest też do końca jasne, która firma będzie lokomotywą strefy i

ulokuje w niej produkcję finalną. Strategicznego partnera poszukuje dla strefy Czechinvest.

Rentgen cudo

CZ. CIESZYN (s) – Szpital w Cz. Cieszynie wyposażył się w nowoczesny aparat rentgenowski do panoramicznego prześwietlania szczęk i uzębień. W porównaniu ze starym sprzętem ma on sporo zalet. Laser ułatwia bardzo dokładne nastawienie ostrości prześwietlanego miejsca, specjalny program komputerowy zaś umożliwia selektywne wykonywanie zdjęć dolnej i górnej szczęki, co minimalizuje stopień napromieniowania tkanki pacjenta. Aparat, który kosztował 700 tys. koron, przystosowany jest do obsługi pacjentów na wózkach inwalidzkich.

Jutro wybory

Jutro otworzą się lokale wyborcze. Zgodnie z obowiązującymi przepisami każdy uprawniony do głosowania (osoby, które posiadają obywatelstwo RC i ukończyły 18 lat) powinien mieć już w domu informację o przebiegu wyborów i sposobie głosowania, a także karty wyborcze.

Przypominamy, że

- wybory przebiegają w piątek od 14.00 do 22.00 i w sobotę od 8.00 do 14.00,
- wyborca musi wylegitymować się w lokalu wyborczym ważnym dowodem osobistym lub paszportem,
- w wyborach do samorządu województwa wybieramy jedną listę,
- możemy na niej wyznaczyć preferencje – zakreślić kółkiem numer przy najwyższej czterech nazwiskach kandydatów, których szczególnie popieramy.

Mieszkańcy obwodu wyborczego 73 (m.in. Cierlicko, Gnojnik, Cz. Cieszyn, Jabłonków i Trzyniec wraz z okolicznymi gminami) wybierają również senatora; w tym wypadku wkładamy do urzędowej koperty i wrzucamy do urny kartę wyborczą kandydata, na którego głosujemy (bez zakreślania).

Zgodnie ze wskazówkami wydawcy, Kongresu Polaków w RC, redakcja potraktowała tegoroczne wybory komercyjnie, oferując lamy „Głosu Ludu” na odpłatne reklamy ugrupowań i osób ubiegających się o głosy wyborców. Nie chcąc zapełnić reklamami całej gazety poszerzyliśmy dwa numery o dodatkowe strony. Niezależnie od kampanii i wyborów staramy się na bieżąco rzetelnie informować o wydarzeniach i problemach w poszczególnych miejscowościach i całym regionie. Wierzę, że informacje te są dla naszych Czytelników przydatne – na co dzień i teraz – w czasie wyborów. Zachęcam do udziału!

DANUTA BRANNA, redaktor naczelna

Testowano syreny

REGION (wak) – W pierwszą środę każdego miesiąca (m.in. wczoraj), w samo południe uruchamiane są na minutę sygnałem radiowym syreny rozmieszczone w różnych miastach regionu województwa morawsko-śląskiego. Jak powiedziano nam wczoraj w Centrum Zarządzania Kryzysowe-

go w Ostrawie, sprawdzana jest w ten sposób sprawność urządzeń.

Ludzie powinni także znać rodzaje alarmów ostrzegawczych. Są trzy. Ciągły, trwający trzy minuty, dźwięk ostrzega przed klęskami żywiołowymi i zagrożeniami środowiska. Trwający tyle samo sygnał modulowany oznacza alarm powietrzny. Dźwięk syreny przerywany co 15 sekund dziesięciosekundową ciszą oznacza skażenie.

Jak reagować na poszczególne alarmy, dowiaduje się młodzież podczas lekcji przysposobienia obronnego. Dorosłym, zainteresowanym tym tematem, mogą udzielić dokładnych informacji m.in. strażacy w Powiatowych Stacjach Straży Pożarnej.

Dogoda

CZWARTEK – Zachmurzenie umiarkowane, poranne mgły, miejscami mżawka. Temperatura w dzień 11 – 15 st. C, nocą 6 – 10 st. C.

PIĄTEK – Zwiększenie zachmurzenia, przelotne opady deszczu. Temperatura bez zmian.

Znad Wisły

Metropolita katowicki abp Damian Zimoń i były premier Jerzy Buzek zostali wyróżnieni przez katowicką diecezję Kościoła luterńskiego nagrodą „Słaskiego Smaragdu”. Wyróżnienia przyznano po raz pierwszy. Kapituła nagrodziła metropolitę i byłego premiera za szczególne osiągnięcia w dziedzinie ekumenizmu, tolerancji, pojednania między narodami i integracji europejskiej. Statuetki wręczono w niedzielę – w dniu Święta Reformacji – w ewangelickim kościele Zmartwychwstania Pańskiego w Katowicach. Nazwa „Słaski Smaragd” nawiązuje do poetyckiej wypowiedzi sprzed kilku wieków, porównującej Śląsk do szmaragdu, którego wartość jest tym większa, im więcej w tym szlachetnym kamieniu jest różnorodnych cząstek. – *Wolność, umiejętność obywatelskiego działania, poczucie wartości własnej, ale przede wszystkim prawda o godności drugiej osoby, z którą musimy i chcemy się porozumieć – to były nasze najważniejsze słaskie wartości, które nas współtworzyły. Ta nagroda mówi też o tym, że ekumenizm na naszym terenie jest ekumenizmem produkcyjnym. My to wiemy i czujemy od wielu pokoleń – powiedział Jerzy Buzek.*

Wysilek społeczny powinien zmierzać ku stworzeniu ludziom warunków do godnego życia, bowiem ani luksus, ani skrajna bieda nie pozwalają człowiekowi stanąć przed Bogiem w pełnym wymiarze zasług i osiągnąć pełnię ideału bycia człowiekiem – powiedział Prymas Polski, kardynał Józef Glemp podczas mszy św. odprawionej w dzień Wszystkich Świętych w kościele św. Karola Boromeusza na warszawskich Powązkach. – *Trzeba sprawiedliwości, trzeba prawdy, czasem trzeba pokory, często także cierpliwości, a nade wszystko trzeba miłosierdzia. Po to żyjemy, abyśmy mogli wejść do krainy wiecznej szczęśliwości, musimy okazywać miłosierdzie – powiedział Prymas. Dodał, że miłosierdzie to wielka miłość dla każdego z nas i ona rozciąga się nad nami wszystkim. Prymas prosił Boga, aby Jego miłosierdzie było blisko każdego z nas.*

Prezydent Aleksander Kwaśniewski określił sejmową komisję ds. PKN Orlen mianem komisji demontażu III Rzeczypospolitej. – *Jak słyszę wnioski o przesłuchiwanie marszałka Sejmu, to mam wrażenie, że ta komisja chce zająć się wszystkim i zaczyna być komisją nie do spraw nadzoru Skarbu Państwa nad spółką Orlen (...). To jest po prostu komisja demontażu III Rzeczypospolitej i wykazania, że III Rzeczpospolita to jest jakiś historyczny epizod, a może nawet wręcz historii Polaki – mówił Kwaśniewski w TVN24. We wtorek sejmowa komisja śledcza ds. PKN Orlen, na wniosek Romana Ciertycha (LPR), zdecydowała, że wezwie na świadka Józefa Oleksego. Ciertych argumentował, że chce napisać Olexę o relacje między bródzianinem SLD a panem Alganowem, ponieważ podczas przesłuchania Aleksandra Zagła okazało się, że członkiem politycy SLD mieszkali na tej samej ulicy co Alganow.*

W pierwszych 8 miesiącach tego roku w Polsce doszło do ponad 700 tys. przestępstw kryminalnych. To o 10 tys. więcej niż rok temu. Choć ogólna wykrywalność w ciągu roku wzrosła (z 55 proc. do 58,5 proc.), nie widać znaczącej poprawy w łapaniu sprawców najpoważniejszych przestępstw. „Rzeczpospolita” prezentuje policyjne dane o natężeniu przestępczości w Polsce. Najwięcej ciężkich przestępstw popełniano w Śląsku. W stolicy i przyległych powiatkach dokonuje się najwięcej rozbojów z bronią (650) i kradzieży samochodów (ponad 7 tys.). W dziedzinie rozbojów przoduje w Polsce woj. małopolskie. Po nim są: pomorskie, śląskie, i łódzkie. Najmniej jest w Podkarpackiem. Opr. (mro)

Niesygnowane materiały publicystyczne i informacyjne pochodzą z internetowych serwisów informacyjnych.

Nowe kuchnie, podłogi, okna, szerokie drzwi i nowoczesne wyposażenie pokoi – to m.in. efekt trwającej cztery miesiące przebudowy i rozbudowy Domu Seniora w Pietwałdzku. Rekonstrukcja prawie 30-letniego obiektu zamknęła się kwotą 12 mln koron. Kwotę 11 mln wydał Urząd Wojewódzki. Obecnie spokojną starość w pensjonacie tym może spędzać 175 klientów. Na zdjęciu – wejście główne do pietwałdzkiego Domu Seniora. (mro) Fot. archiwum województwa

Na herbatkę do... apteki

TRZYNIEC (wak) – Klienci, którzy w dniach 10, 16 i 24 listopada odwiedzą aptekę w Szpitalu Trzyniec, poczęstowani zostaną filiżanką smacznej – ziołowej lub owocowej – herbaty. Akcja pn. „Filiżanka herbaty w aptece” potrwa w tych dniach od godz. 9 do 12.

Ujarmią ścieki

PIOSEK (kor) – Gmina ma już gotowy projekt budowy nowej sieci kanalizacyjnej, czeka tylko na wydanie decyzji w sprawie lokalizacji i zezwolenia na budowę. Ta powinna ruszyć w przyszłym roku.

Obecnie skanalizowane jest tylko centrum wsi. Nowy projekt obejmuje tereny sąsiadujące z Jabłonkowem oraz osadę Jaworze, a także budowę drugiej oczyszczalni ścieków, która stanie opodal Jazu na Olzie, koło Bocka. Bez kanalizacji jeszcze jakiś czas pozostanie osada Folwark.

Koszt tej inwestycji szacuje się na 35 mln Kč. Samorząd liczy na pieniądze z resortu ochrony środowiska oraz z funduszy Unii Europejskiej.

Służby meldują: gotowi do zimy

HAWIERZÓW (wak) – Mimo że kalendarzowa zima rozpocznie się dopiero za kilka tygodni, drogowcy już przygotowują się do akcji „Zima”. W Hawierzowie odśnieżaniem dróg zajmą się Usługi Techniczne Miasta. Okres gotowości służb rozpoczął się w mieście 1 listopada i potrwa do 31 marca następnego roku. Praktycznie jednak początek i koniec walki ze śniegiem na drogach zależeć będzie od warunków pogodowych.

Wszystkie ulice podzielono na trzy strefy kolejności zimowego utrzymania. W pierwszej, gdzie czarne nawierzchnie powinny być utrzymywane na bieżąco,

znajduje się centrum oraz główne drogi przelotowe. W tej kategorii znalazło się ponad 38 km dróg.

Drugie pod względem ważności ulice będą odśnieżane i posypywane piaskiem. Pozostałe będą utrzymywane w stanie umożliwiających ruch drogowy. W sumie Usługi Techniczne odpowiadać będą za blisko 156 km ulic. Do tego dochodzi także odśnieżanie ponad 83 km chodników. Nad dobrym stanem dróg czuwać będzie codziennie około trzydziestu pracowników zakładu. Zmagazynowano już setki ton piasku, żwiru i soli.

Piekawostki

Nalwny zapominalski

44-letni Nigerijczyk, który przemycał narkotyki do Szwajcarii, wykazał się wyjątkowo gapiostwem – wysiadając na dworcu w Bazylei zapomniałabrać ze sobą przedziału walizkę z kokainą. Złapał się więc po zgubę, nie wiedząc, że policja już na niego czeka, gdyż pozostawiona w pociągu z Francji walizka zwróciła uwagę celników, którzy utworzyli ją i znaleźli w środku 900 gramów kokainy. Nikt nie przypuszczał za bardzo, że właściciel sam się po nią zgłosi.

Pod kontrolą

Do długiej listy gadżetów pozwalających rodzicom monitorować miejsce pobytu dzieci dołączył tornister przygotowany przez japońskie firmy Secom i Kyowa.

Nowością jest niewielki terminal GPS umieszczony na dziecięcym tornistrze. Dzięki niemu rodzice mogą kontrolować bezpieczeństwo maluchów

Nowe wiaty

STONAWA (sch) – W Stonawie pasażerowie czekają na autobusy w kulturalnych warunkach. Kilka dni temu oddano do użytku ostatnią odnowioną wiatę na tzw. olbrachickim skrzyżowaniu, z której skorzystają osoby udające się do Suchej Górzej.

Do wymian starych wiat na nowe przystąpiono pięć lat temu. W rezultacie znalazły się one na 13 przystankach autobusowych. Gmina na to wydała 700 tys. Kč.

Nowe strony – nowe treści

SUCHA GORNA (sch) – Od wczoraj gmina nad Suszanką prezentuje się na nowych stronach internetowych. Adres www.hornisucha.cz pozostaje wprawdzie ten sam, strony jednak przybrały nową szatę i obfitują w nowe treści.

Użytkownik znajdzie na nich informacje o historii wioski, strukturze organizacyjnej Urzędu Gminnego oraz o działalności samorządu. Dowie się, jakie działania w gminie organizacje społeczne i instytucje oraz jak rozwija się tu

IV GASTRO FESTIWAL OSTRAWA

Z udziałem Polaków

OSTRAWA (mro) – Dziś po raz czwarty spotkają się na Terenach Wystawowych „Czarna Łąka” smakosze dobrego jedła i picia. Do soboty na wystawie sprzedażnej „Gastro Festiwal” w pawilonie „A” swoje wyroby zaprezentuje 90 wystawców, a wśród nich polskie firmy z rejonu przygranicznego, które zaoferują ciastka, słynne polskie cukierki „Krówki”, konserwy mięsno-warzywne oraz kielbasy.

Jak powiedziała Danuta Przech, dyrektor biura Czesko-Polskiej Izby Handlowej, podczas targów będzie przebiegać konferencja polskiej misji gospodarczej, w któ-

rej udział zapowiada do 60 przedsiębiorców.

Obok części wystawienniczej odbędzie się konkurs szkół średnich hotelarskich i gastronomicznych z Węgier, Polski, Słowacji i RC o kierunkach nauczania kucharzy, kelner, cukiernik, barman. Uczniowie współzawodniczyć będą ouchar Prezydenta Ostrawy.

Patronat nad Festiwalem objęła wicehetman Jaroslava Wenigerowa oraz prezydent Ostrawy Aleš Zedník. Partnerami zaś są „Radegast”, „Soare Sekt”.

Targi czynne są codziennie od godz. 10 do 17.00.

Woda dla szkoły

BUKOWIEC (kor) – Tuż obok otwartej w ub. tygodniu przy czeskiej szkole sali gimnastycznej (korzystają z niej także polska podstawówka i oba przedszkola) władze gminy postanowiły zbudować nową studnię o głębokości 18 metrów. Jeśli stacja sanitarno-epidemiologiczna uzna wodę za nadającą się do picia, do studni zostanie – jeszcze przed świętami – podłączony szkolny wodociąg.

Zdaniem zastępcy wójta Petra Jalowiczora, studnia pomoże gminie rozwiązać problem niedoboru wody. Obecnie szkoła podłączona jest do prywatnego wodociągu, który wybudowali właściciele kilku

okolicznych domów, mocno uszczuplając jego zasoby wody.

Koszt inwestycji oszacowano na 50 tys. Kč.

Łańcuszki bezpieczeństwa

HAWIERZÓW (wak) – Na początku września zagajono w Hawierzowie realizację programu „Łańcuszki bezpieczeństwa”. Przy drzwiach mieszkań osób ponad 65-letnich i samotnych zakłada się zabezpieczenia przed nieproszonymi gośćmi. Dotychczas strażnicy miejscy zainstalowali ich 308. Zamówienia opiewają na 92 sztuk. Koszt tego przedsięwzięcia wynosi 100 tys. koron.

Milion na wczasy

HAWIERZÓW (wak) – Ponad pół miliona koron z kasy miasta wydano tym roku na rekreację hawierzowskich seniorów. Z tygodniowych pobytów w krajowych ośrodkach wczasowych, m.in. w Rzece, Frydlanie nad Ostrawicą oraz Górnej Beczynie skorzystało 247 emerytów.

Światło dla Lipowic

JABLONKÓW (kor) – Remontu oświetlenia publicznego doczekali mieszkańcy domów przy ul. Lipowic (łączy ulice Szkolną i Armii Czesko-słowackiej). W ramach rekonstrukcji dojdzie do wymiany kabli oraz słupów latarni.

Przed świętami władze miasta zamierzają jeszcze odnowić oświetlenie w parku między ratuszem a polikliniką oraz przed nowym gmachem Urzędu Gminnego przy ul. Dukielskiej. Na oba etapy remontu miasto wydzieliło z budżetu 200 tys. Kč.

plci. W ten sposób najprawdopodobniej ostrzegają przed naruszeniem swojego terytorium.

Kiedy jednak pojawia się samica, dźwięki zmieniają się nie do poznania, stają się delikatniejsze i dłuższe. Do złudzenia zaczynają przypominać nawoływania nowonarodzonych nietoperzątek. To nawiązanie do odgłosów wydawanych przez młode ma najprawdopodobniej służyć zmiekkczeniu serca wybranki. Samce wyjątkowo uzdolnione muzycznie posiadają większe haremny niż mniej utalentowane.

Szczęśliwym trafem

Publiczność spektaklu w Linzu mogła wysłuchać do końca „Carmen” Bizeta dzięki temu, że na widowni znalazł się baryton, który – bez makijażu i kostiumu, ani rozgrywki głosu – zastąpił na scenie śpiewaka, który nagle zasłabł. Publiczność nagrodziła niespodzie-

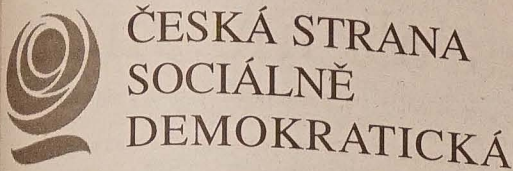
wanego zastępcę, Iana Vayena, entuzjastycznym aplauzem.

Vayen, występujący w operze w Mannheim w Niemczech, nie przypadkiem znalazł się na widowni w Linzu – przyjechał zaznajomić się ze spektaklem, w którym miał z końcem miesiąca zastąpić Vasara w partii Escamilla.

Dwie skrajności

Odsetek osób otyłych w Afryce Południowej jest porównywalny do populacji otyłych Amerykanów. Az jeden na trzech mężczyzn i jedna na dwie kobiety w Afryce Południowej cierpi z powodu otyłości lub powaźnej nadwagi.

Liczba mieszkańców RPA umierających z powodu niedożywienia głodu jest niemal dokładnie taka sama, jak liczba osób umierających na choroby związane z otyłością, cukrzyce, nowotwory i choroby wieńcowe.

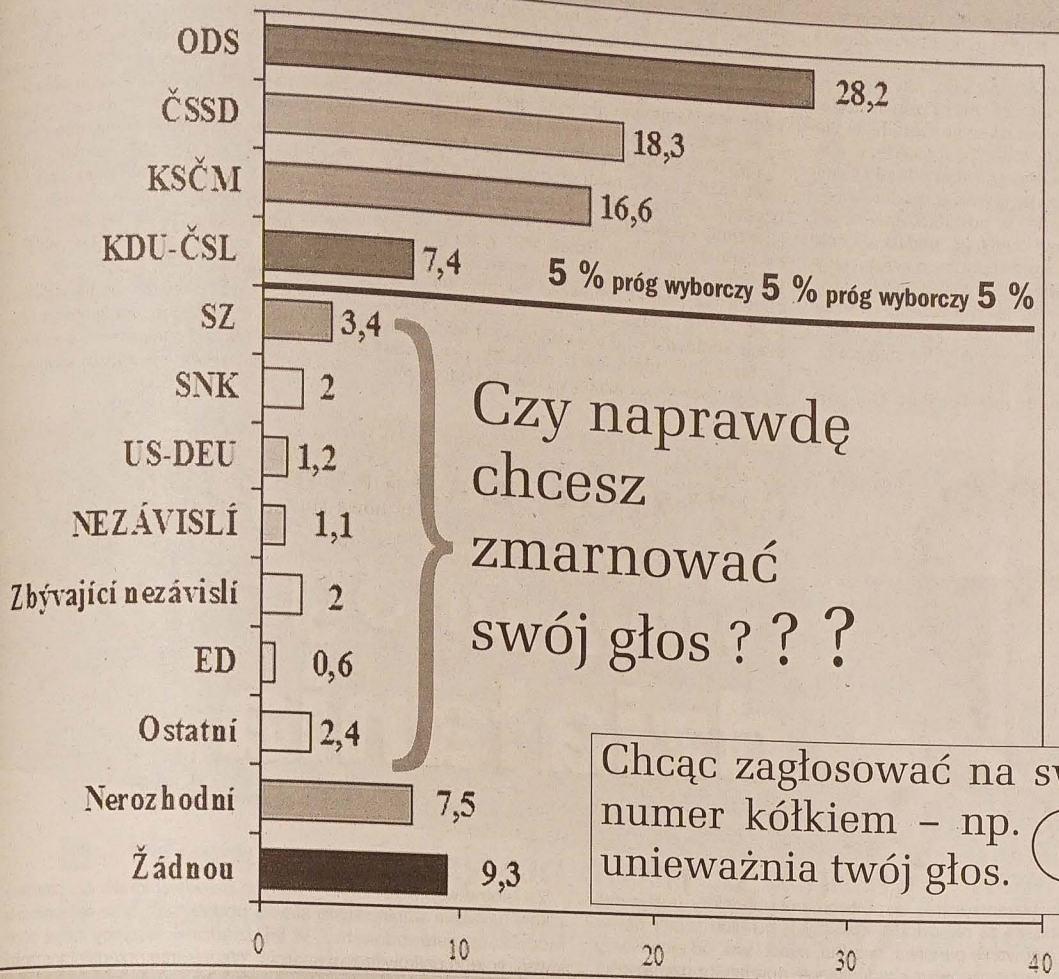

MARIAN KUŠ

wiceburmistrz Czeskiego Cieszyna
kandydatem w wyborach do samorządu
województwa morawsko-śląskiego

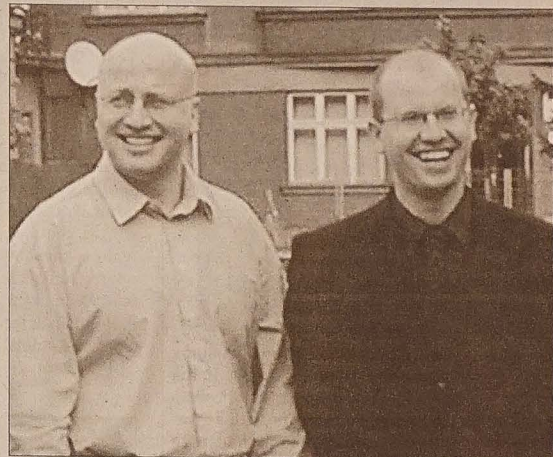

**COEXISTENTIA
WSPÓLNOTA**
Ruch Polityczny

Czy naprawdę
chcesz
zmarnować
swój głos ???

Chcąc zagłosować na swego kandydata, oznacz jego numer kółkiem – np. **8**. Inny znak, np. krzyżyk, unieważnia twój głos.

Minister finansów Bohuslav Sobotka w czasie ze-szłotygodniowej wizyty w Czeskim Cieszynie odwiedził plac budowy rynku, podejścia pod dworcem kolejowym oraz obiektu sportowego, na budowę których miasto otrzymało dotacje.

ČSSD - Lista wyborcza nr **36**

Prognoza wyborcza

GL-463

Doświadczenie z pracy zawodowej i społecznej chcemy wykorzystać dla dobra naszego społeczeństwa w polityce regionalnej.

Nie chcemy i nie musimy:

- kłamać o naszych dokonaniach
- używać fałszywych prognoz
- obiecywać gruszek na wierzbie
- marnować setki tysięcy koron, które tak, czy owak zapłaci adresat kampanii przedwyborczej – zwykły obywatel
- udowadniać swojego zaangażowania w sprawy polskie

Wyniki pracy społecznej i efekty pracy zawodowej mówią za nas.

Nie mamy się za co wstydzić.

Na nas możecie Państwo liczyć.

My liczymy na Państwa głosy.

M. Rakowska *Szymeczek* *Zdzisław Wantuła*

Daj nam szansę – głosuj na listę nr 14!
Użyj siły głosu preferencyjnego.

1 Zdzisław Wantuła

lat 56, wicehetman
Województwa Morawskośląskiego,
Stonawa – Bystrzyca

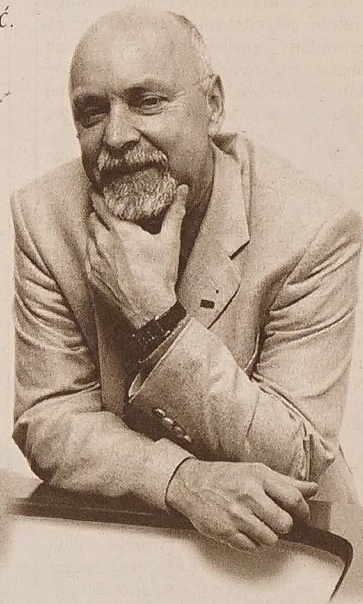
„W polityce ważne są czyny.
Wiele spraw zdążyłem załatwić.
Pracy jednak jeszcze dużo.”

Live freedom. Democratize your
UNIE

7 Józef Szymeczek

lat 31, historyk,
prezes Kongresu Polaków w RC,
Nydek

„Równe prawa
dla wszystkich wynikają
z historii regionu.
Chcę o to dbać.”

19 Małgorzata Rakowska

„Godziwe warunki dla naszych uczniów
i nauczycieli są celem, o który trzeba
mocno zabiegać. Unia Wolności – DeU
już dużo zrobiła.”

nauczycielka,
prezes Towarzystwa Nauczycieli Polskich, Czeski Cieszyn

ZAPRASZAMY DO WYBORÓW

GL-515

Śląsk Cieszyński jako miejsce na życie

Śląsk Cieszyński jest niezwykle pod wieloma względami. Jest moim i waszym domem. Jedną z jego największych szans i bogactw jest obecność różnych narodów i narodowości, ich wzajemne kontakty i współpraca. Mamy najlepsze warunki by być pomostem między dwoma państwami. Niedawno udało nam się zrealizować prezentację Śląska Cieszyńskiego w Parlamencie Republiki Czeskiej. Podobną prezentację chcielibyśmy zrealizować również w polskim Sejmie. Trwała poprawa stosunków wymaga jednak kolejnych kroków. Jednym z nich jest praca w Senacie na rzecz tego regionu.

Jako wójt Bystrzycy nad Olzą cieszę się, że mogłam pracować dla swych współobywateli. Udało nam się poprawić życie w wiosce, zbudować infrastrukturę (wodociąg, gazociąg, kanalizację, telewizję kablową, Bystrzycką Stację Telewizyjną, rozbudować szkołę, salę gimnastyczną, basen pływacki, Dom Opieki Społecznej, most przez Olzę) i zapracować w ten sposób na dobre imię. Świadczy o tym również fakt, że 80 proc. mieszkańców Trzyńca, którzy chcą zakupić działkę lub dom za pośrednictwem biur nieruchomości, jest zainteresowane właśnie Bystrzycą. Jest to dla nas dopięciem, dowodem na to, że dobra praca samorządu prowadzi do powiększenia wartości majątku mieszkańców gminy.

Jestem prostą kobietą, chrześcijanką – katoliczką, mój mąż jest chrześcijaninem – ewangelikiem polskiej narodowości. Z punktu widzenia życia rodzinnego, duchowego i społecznego uważam za zasadnicze wspieranie wszechstronnego rozwoju mniejszości z umożliwieniem im sprawiedliwego wykorzystania swojej wiedzy i umiejętności w społeczeństwie. Mogę z całą odpowiedzialnością stwierdzić, że dobrze rozumiane i realizowane działania na rzecz mniejszości narodowej są nie tylko przejawem dobrej woli większości, ale wręcz jej obowiązkiem. Jestem jednak przeciwniczką populizmu w tej dziedzinie.

Należy sobie uświadomić obowiązki większości wobec mniejszości przy zapewnianiu jej życia i rozwoju w jej stronach rodzinnych. Obecność mniejszości jest pozytywna i nadaje oryginalny charakter tym terenom, ożywia je wszystkim, co jest dla mniejszości typowe. Nie zgadzam się z hodowaniem bezkrytycznych nacjonalizmów. Popieram konsekwentną współpracę większości i mniejszości opartą na wzajemności, obustronny respekt i wzbogacanie się. Nie zgadzam się z wleką realizacją niektórych postulatów wskazujących na obecność mniejszości narodowej na tutejszych terenach przygranicznych. Jeśli Republika Czeska przyjęła pewne zobowiązania, należy je bez zbędnych obstrukcji i wymówek wykonać.

Złe podejście i lenistwo niektórych urzędów administracji państwowej wywołują niepotrzebnie nerwową atmosferę we wzajemnych stosunkach i pozwalają w konsekwencji na popisywanie się niektórymi pseudopolitykowskimi z obu stron. Owocuje to napięciem i wykorzystywaniem nierozwiązanych problemów w osobistych celach kosztem poprawy współpracy. Mam swe doświadczenia z zazdrością i celowo sformułowanymi półprawdami.

Wejście do UE jest zachętą do budowania zasad współżycia większości i mniejszości wzorem obowiązujących w UE standardów. Jestem przekonana, że przy rozwiązywaniu tej problematyki mogę w Senacie aktywnie pracować na rzecz Śląska Cieszyńskiego. Będę działać na rzecz konkretnych przedsięwzięć współpracy transgranicznej. Uważam za oczywiste wykorzystywanie źródeł państwowych i Funduszy Europejskich. Będę współpracować przy inicjowaniu i tworzeniu norm legislacyjnych współpracy transgranicznej. Nie jestem członkiem żadnej partii politycznej. Z Wami będę się rozliczać ze swej pracy.

Anna Konderlová
kandydat w wyborach do Senatu

INŻ. JAN FERENC (NIEZALEŻNY):

Nie lubię fałszu, kłamstwa nie znoszę

Dlaczego po 10-ciu latach kierownia Szpitala Trzyńca zdecydował się Pan ubiegać się o mandat senatora?

Wprawdzie w polityce jestem nowicjuszem, ale kierując wielkim szpitalem, też w pewnym sensie musiałem być politykiem. Pracowałem z ludźmi, zdobywałem pieniądze na szpital, a to są niemałe zadania. Można przy ich realizacji zdobyć wiele doświadczeń. Przez prawie 10 lat, w czasie których stałem na czele szpitala, ta placówka nigdy nie była zadłużona, co więcej udało się ją zrekonstruować kosztem ponad pół miliarda Kc. Za pozytywny wynik gospodarowania spotkała nas „nagroda” w postaci konieczności odprowadzenia 5-milionowego podatku. Stało się tak dlatego, że województwo nie rozwiązywało spraw związanych z wynajmem lub darowizną majątku. Był to jedyny szpital w województwie, który spotkała taka kara. Odpowiedzialność za ten stan rzeczy w pełni obarcza organ założycielski.

Uważam, że za mnie mówią czyny. Ubiegam

się o mandat senatora, żeby pomagać swojemu województwu i ludziom, którzy tu mieszkają.

Przypuszcza Pan, że dotychczasowa nieobecność w polityce może być dla Pana korzystna?

Kandyduję jako niezależny, a więc na moje postępowanie i decyzje nie mogą wpływać partyjne sekretariaty. Kampanię robię sam. Nikomu za jakieś tam pieniądze do niczego się nie zobowiązuję. Odpowiadam tylko przed wyborcami, a to na pewno dla wielu jest cenne.

Nie obawia się pan, że odwołanie z funkcji dyrektora szpitala zaszkodzi pańskiej kampanii?

Tym, którzy zdecydowali o odwołaniu, chyba były obojętne efekty pracy szpitala i to, że po mojej stronie opowiedzieli się ordynatorzy, lekarze i personel medyczny. Przed 1989 r. też interesy partyjne odbijały się na kierownictwie firm. I znowu tak jest – fachowość ustępuje na drugi plan. Martwi mnie, że niektórzy ludzie pojmują swoje stanowiska jako wyraz mocy i możliwość preferowania ulubionych osób. W przypadku mojego odwołania działały głównie władze mia-

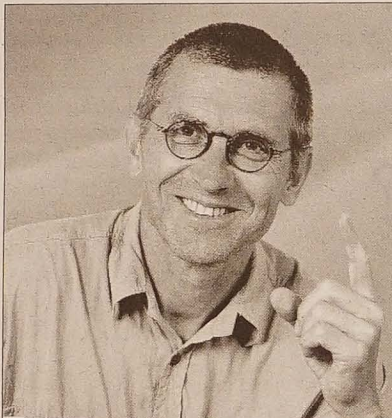
sta, przedstawiciele SNK i radni morawsko-śląskiego województwa za ODS.

Co jest najważniejsze w pana programie?

Praca dla ludzi i uczciwe postępowanie. Chcę pomagać seniorom i młodej generacji, rozwijać region, tworzyć w Beskidach „raj” turystyczny. Chcę wspierać rozwój rolnictwa w regionie, ale też zapobiegać dewastacji przyrody i krajobrazu. Po 1990 r. doszło do obniżenia hodowli bydła i owiec o 50 proc. Niewiele osób jest zainteresowanych prowadzeniem gospodarstw rolnych, gdyż zyski w tej dziedzinie i zwrot inwestycji nie są dostatecznie wysokie i szybkie.

Z tym wiąże się charakter krajobrazu. Od 1990 r. przybywa niezagospodarowanych gruntów z niekoszoną trawą. Właściciele, którzy nie dbają o swoje pola, powinni wynająć je temu, kto o nie zadba.

Chcę się też poświęcić służbie zdrowia i innym sprawom. W ludziach cenię skromność, uczciwość i właśnie taki chcę zawsze być. Nie lubię fałszu, wazeliniarstwa, nie znoszę kłamstwa. CI-493

Czytajcie magazyn wyborczy!

Mój program działania

Senatorzy są bezsprzecznie współtwórcami atmosfery politycznej w kraju i ponoszą za nią odpowiedzialność; od nich zależy prawidłowe funkcjonowanie państwa, regionu, miast i wsi, od nich zależy też poczucie bezpieczeństwa i zadowolenie obywateli z działalności swych przedstawicieli.

Senatorzy jednak w ciągu kilku lat istnienia senatu przyjęli również rolę wysłanników czy wręcz lobbystów w Pradze reprezentując swoje okręgi wyborcze. Obiecują wszystko wszystkim... Chętnie tę rolę przyjęli i na pewno niejeden z kandydatów do senatu będzie się w taki sposób prezentować i obiecywać w przedwyborczej retoryce spełnienie wszystkich postulatów.

Ja nie obiecuję niczego więcej, niż systematyczne ograniczanie ingerencji władz centralnych w nasze życie w regionie, będę się starał wpłynąć na obniżenie wydatków państwa i konsekwentnie będę walczył o zmniejszenie podatków. Oprócz tego obiecuję, że osobiście będę piętnować wszelkie formy nadużywania władzy – państwowej i lokalnej.

Będę orędownikiem rozwiązywania istotnych spraw w moim okręgu wyborczym – od Jabłonkowa przez Trzyńca po Czeski Cieszyń. Moje biura znajdziecie Państwo w Jabłonkowie, Trzyńcu i Czeskim Cieszynie – powszechnie dostępne dla mieszkańców.

Mam zamiar wspierać rozwój mniejszości narodowych, utrzymujących i umacniających więzi ze swoimi narodami i Republiką Czeską, która jest im ojczyzną. Mam przyjazny stosunek do mniejszości polskiej i jej działalności, bo jako mieszkaniec tego regionu wyczuwam jej potrzeby.

Moje priorytety działania

Za istotną sprawę do rozwiązania na Śląsku Cieszyńskim – w naszym regionie – uważam poprawę komunikacji, głównie na kierunku z Czeskiego Cieszyńa do Mostów koło Jabłonkowa. Realizacja tego projektu nie może być oddalona w czasie, ani wstrzymana – ta budowa warunkuje rozwój naszego regionu.

Mam zamiar skoncentrować się też na ruchu turystycznym i popierać rozbudowę takiego zaplecza, które umożliwi mieszkańcom sensowne wykorzystywanie czasu wolnego od pracy. Mam na myśli bazę dla sportu rekreacyjnego – bo nie wszyscy mogą grać w hokeja na lodzie reprezentując Hutę Trzyńca albo pozwolić sobie na golfa w Ropicy...

W tej dziedzinie chciałbym wiele zmienić. Rodziny z dziećmi, zwłaszcza z miast, szukają sensownej formy spędzania wolnego czasu, szukają atrakcji i powinni je mieć na miejscu, jak najbliższe miejsca zamieszkania.

Mojego poparcia mogą spodziewać się wszyscy, którzy optują za rozbudową obiektów sportowych i turystycznych.

Wielką satysfakcją byłaby dla mnie finalizacja i zabezpieczenie historycznego wykopalska w Kocobędzu koło Czeskiego Cieszyńa.

W ramach moich możliwości chcę popierać plany rozwoju miast i wsi, oferuję tu swoją wiedzę i doświadczenie.

Projekty rozbudowy miast i gmin są ogólnie znane, lecz tam, gdzie współdziaławcą będzie państwo, tam będę się starał być baczny kontrolerem współdziałania.

Za istotne wsparcie dużych i małych przedsiębiorstw czy rzemieślników, uważam zmniejszenie stawki podatkowej oraz odpowiednią modyfikację ustawodawstwa. W tej dziedzinie wszyscy mogą oczekiwać mojego całkowitego wsparcia. Wspieranie przedsiębiorczości uważam za główny instrument w walce z bezrobociem.

Będę się starał o zmianę ustawy o gminach w celu lepszego gospodarowania majątkiem gminy, szczególnie nieruchomościami. Nie może być tak, aby wąska grupa radnych decydowała o wyprzedzaniu, majątki komunalne nie mogą stanowić przedmiot prywatnego biznesu, co się też zdarza.

Będę zabiegał o ustawowe zmiany w celu zwiększenia osobistej odpowiedzialności przedstawicieli miast i gmin za podejmowane decyzje. Jeżeli ich decyzje spowodują straty, powinni ponosić tę samą odpowiedzialność jak menedżerowie firm. Obecnie może ich kryć immunitet poselski.

Pragnę aktywnie uczestniczyć w wyraźnym zmniejszeniu liczebnych instytucji i organów państwowych i pozapaństwowych, które bez naszego wglądu i kontroli rozdzielają środki finansowe ściągane w podatkach. Instytucje te powinny nam służyć, a nie dyktować warunki dystrybucji finansami.

Wyżej wspomniana problematyka ma związek z obniżeniem stopy podatkowej. Im mniej podatków państwo ściąganie, tym mniej będzie mogło rozdzielać, co oznacza obniżenie biurokracji, co też ma pożądaną efekt anty-korupcyjny. Obywatel poczuje się bardziej swobodny, co zawsze jest stymulacją jego działalności.

Pragnę też brać aktywny udział w zmianie systemu wyborczego. Jestem przekonany, że zwycięzca w wyborach ma prawo sięgnąć po wszystkie kompetencje i równocześnie obowiązek ponosić całkowitą odpowiedzialność za kierowanie państwem. Powinien też wypełnić swoje obietnice przedwyborcze. Nie jest do przyjęcia obiecywanie rzeczy, których nie można zrealizować, a później winą obarczać partnera koalicyjnego. Nie jest też możliwe, aby decydowały o nas stronnictwa polityczne, które przegrują wybory.

Każdą informację o nadużyciach urzędów obiecuję przebadać, a pokrzywdzeni mogą liczyć na moją ingerencję. Nie jest do przyjęcia odpowiedź burmistrza gminy w stylu: „To jest wasza ocena sytuacji, my to widzimy inaczej...” i jeśli na dodatek nie działa zgodnie z prawem.

Nie da się przedstawić tu wszystkich spraw i zarazem uszeregować je według wagi i charakteru, niemniej, ogólnie mówiąc, pragnę zadeklarować zapewnienie równych szans działania wszędzie i dla każdego.

Jestem za ograniczeniem ingerencji władz centralnych w zarządzanie regionalne, za walką z biurokracją i upolitycznianiem procesu podejmowania decyzji na szczeblu lokalnym.

Igor Petrov

burmistrz miasta Trzyniec

- *Nie chodzi mi o władzę, chodzi mi o dobro wspólne*
- *Wiecej pieniędzy dla naszego regionu – kolejne miejsca pracy dla nas*
- *Mocniejszy głos Śląska Cieszyńskiego w naszym państwie*

GL-487

MIROSLAV PONIŠT – KANDYDAT NA SENATORA

Obiecuję dużo i dotrzymuję słowa

W ostatnich miesiącach bardzo często spotykam się z wieloma ludźmi w moim okręgu wyborczym. Są to w większości wypadków spotkania nieformalne, a więc i rozmowy są szczere. Przyznaję, że muszę wysłuchiwać wiele krytycznych uwag pod adresem naszych elit rządzących. Krytykowaną jest administracja państwowa, która zamiast pomagać obywatelom w wielu wypadkach raczej uprzykrza życie. Niezadowolony powoduje stale i wszędzie panosząca się korupcja, no i niekończące się afery na górnych szczeblach partii politycznych.

Na przykład sprawa „Kořistka”. Pewnego starszego pana, który okupację niemiecką przeżył na robotach przymusowych w Niemczech, sprawa ta bardzo podekscytowała. Głównie zaś nieodpowiedzialne wypowiedzi czy sformułowania niektórych czołowych działaczy ODS, jak „grosstapo”, faszyzm i tym podobne. Mówi, iż wcale się nie dziwi młodym „chuliganom” z Czeskich Budziejowic, którzy wyprowokowani takimi, bezkarnie rzuconymi opiniami, malują po billboardach swastyki i wypisują faszystowskie hasła. W większości takie dyskusje kończą się stwierdzeniem, że nie ma sensu iść do wyborów.

Thumaczę, że nie pójść do wyborów jest ucieczką od odpowiedzialności. Musimy się jednak zdecydować, czy chcemy żyć w kraju, w którym strategią rządzących będzie solidarność

i sprawiedliwość socjalna, czy w kraju, w którym bez względu na już dziś istniejące różnice socjalne i społeczne każdy będzie musiał sam postarać się o siebie. Bo ty, bezrobotny, gdybyś tylko zechciał pracować, to na pewno byś mógł, gdyż pracy jest dosyć. A ty, emerycie, nie masz na mieszkanie? Sam sobie jesteś winien, ponieważ nie oszczędzałeś na emeryturę!

Wyczuwam, że nie wszyscy rozmówcy przyjmują moje argumenty. Często reagują w ten sposób: „decydować i tak będzie Praga”. Zastanawiając się nad tymi reakcjami dochodzę do wniosku, że w rozumowaniu moich rozmówców jest wiele racji. Chciałbym to przynajmniej częściowo zmienić.

Jestem pragmatykiem i wiem, że problemów, gdzie ważną rolę odgrywają duże pieniądze, nie można rozwiązać z dnia na dzień. Wierzę, że może się zmienić wiele. Przede wszystkim dlatego, że o wiele większą rolę w UE będą miały do odegrania regiony, a tym samym lepszy dostęp do jej pieniędzy dotacyjnych. Jako region leżący na trójstyku Czech, Polski i Słowacji mamy również dobrze opracowany program rozwoju regionu. Jeśli zyskam Wasze zaufanie, Szanowni Wyborcy, i zostanę senatorem RC, obiecuję, że naciskając na Ministerstwo Finansów i Ministerstwo Rozwoju Regionalnego, których ministrami są przedstawiciele ČSSD, będę pilnować, żeby środki finan-

sowe na realizację programu rozwoju naszego regionu się znalazły.

Dlatego, że ja osobiście uważam za bardzo ważny kierunek dla naszego regionu rozwój ruchu turystycznego, dlatego moje działania będą zmierzać właśnie w tym kierunku. Będę wspierał realizację takich inicjatyw, jak np.:

☛ wyciągi krzeselkowe w Nydku, Mostach i na Jaworowicy;

☛ rozbudowa ośrodka sportów zimowych w Mostach i budowa podobnego ośrodka narciarskiego w Nydku;

☛ program rewitalizacji Olzy i całego naszego Podbeskidzia: sieć komunikacyjna, ścieżki turystyczne, rowerowe, rozbudowa pól kampingowych itp.;

☛ w gminach regionu założenie ośrodków informujących o turystycznych atrakcjach danej gminy;

Jestem socjaldemokratą. Rolę senatora rozumiem jako współgospodarza regionu, który chce reprezentować w Senacie. Dlatego za całkiem naturalną uważam moją ewentualną przyszłą współpracę ze wszystkimi wójtami i burmistrzami oraz samorządami obwodu wyborczego.

Szanowny Czytelniku, już w najbliższy weekend, w dniach 5 i 6 listopada, odbędzie się pierwsza tura wyborów do Senatu Republiki Czeskiej i do samorządów wojewódzkich. Wasza przyszłość będzie zależała i od Waszego głosu. Zapraszam do urn wyborczych. Głosujcie na senatora i listę wyborczą socjaldemokracji.

Obiecuję dużo i dotrzymuję słowa

GL-499

Śpiący tygrys Europy Środkowej?

Jest nieźle, ale mogłoby być lepiej. Do takiego wniosku doszli eksperci Centrum Strategii Społecznych i Ekonomicznych CESES na Wydziale Nauk Społecznych Uniwersytetu Karola w Pradze, którzy na zamówienie byłego premiera, a obecnie komisarza Unii Europejskiej, Vladimíra Špidlí, przygotowali pod kierownictwem socjologa prof. Martina Potůčka raport o stanie Republiki Czeskiej.

Na 22 stronach badacze prezentują analizy i propozycje rozwiązań takich kluczowych problemów kraju, jak:

- negatywny rozwój demograficzny, którego złagodzenie utrudnia ksenofobia;
- zanik solidarności społecznej połączony z kryzysem społecznym i moralnym nowego typu;
- przestarzały model oświaty wraz z chronicznym brakiem wsparcia dla badań naukowych i innowacji technologicznych;
- niedokończona transformacja ekonomiczna;
- zanik zainteresowania stanem środowiska naturalnego;
- niechlujna twórczość ustawodawcy, słamazarne sądownictwo, upartyjnienie systemu politycznego, niedokończona reforma służby cywilnej.

Stosunkowo najmniej zastrzeżeń mają autorzy w kwestiach bezpieczeństwa tak wewnętrznego, jak i zewnętrznego, oraz stosunków zagranicznych.

Ginące społeczeństwo

Od połowy lat dziewięćdziesiątych rodzi się w Czechach o jedną trzecią mniej dzieci niż na początku transformacji. Współczynnik płodności ustabilizował się na bardzo niskim poziomie 1,1 do 1,2 dziecka urodzonego przez kobietę w ciągu jej cyklu reprodukcyjnego - piszą autorzy raportu. Tylko na Ukrainie jest gorzej. Efektem jest trwający od 1994 roku spadek liczby mieszkańców. W połączeniu z poprawą sytuacji zdrowotnej i wydłużeniem średniego czasu życia fakt ten oznacza także starzenie się czeskiego społeczeństwa.

Antidotum powinna być przemyślana polityka rodzinna, która stworzyłaby przychylny warunki dla powstawania i istnienia rodzin z dziećmi. Chodzi przede wszystkim o ułatwienie koordynacji życia rodzinnego i zawodowego oraz przynajmniej częściową kompensację kosztów straconych możliwości zwia-

zanych z rodzicielstwem. Straty demograficzne mogłyby po części wyrównać skuteczna polityka migracyjna, problemem bardziej intensywnej migracji jest jednak niedostateczna przygotowanie naszego społeczeństwa w odniesieniu do cudzoziemców.

Zanikające więzi

Z tradycyjnych form społecznej solidarności żywe i względnie silne zostały trzy: rodzina, różne typy społeczności lokalnych i różne stowarzyszenia obywatelskie - konstatuje raport o stanie czeskiego państwa. Zanikły czy osłabły te, które związane były z tradycyjną modernizacją czy na przykład z międzywojenną lojalnością wobec nowego, niezależnego państwa. Rodzą się więzi między nowymi elitami, rośnie znaczenie dostępu do wiedzy i informacji.

Właśnie to powinno być głównym strategicznym kierunkiem, ale oczywiście w kombinacji z niektórymi tradycyjnymi formami solidarności społecznej, przede wszystkim rodziną, rozumianą jednak szerzej niż dotąd. Jedną z dróg ku temu prowadzi przez ożywienie tradycji regionalizmu i nowoczesnego lokalnego patriotyzmu.

Pociąg do nauki

W czeskiej oświacie stale widać oznaki ery przemysłowej - masowe i względnie krótkotrwałe przygotowanie taniej siły roboczej - podkreślają twórcy raportu. System kształcenia przypomina piramidę o szerokiej podstawie i ostrym wierzchołku. Na początku życia kształcą się niemal wszyscy, do gimnazjów chodzi jednak już tylko 17 procent młodych ludzi co jest w porównaniu z krajami OECD w ogóle najgorszym wynikiem (średnia około 50 procent), ale rzeczywistość neuralgicznym punktem jest szkolnictwo wyższe. Według ostatniego spisu powszechnego tylko 8,9 procent ludzi w wieku

powyżej 15 lat ma wykształcenie wyższe.

Priorytet trzeba dać wspieraniu oświaty, badań i rozwoju. Co do tego panuje prawie absolutna zgoda - stwierdzają autorzy raportu, ale od razu dorzucają, że mało kto uświadamia sobie, że nowe czasy wymagają nowego sposobu wspierania. W pierwszej kolejności chodzi o środowiska, które obywateli wszystkich generacji, profesji i kwalifikacji będą nieustannie pociągać ku nauce. Chodzi o wielość, ale też o różnorodność ofert w trzech cyklach: bakałarskim, magisterskim i doktorskim. Po drugie: trzeba zwiększyć nakłady na uczenie się przez całe życie. Po trzecie: tworzyć otoczenie, w którym nagradzana jest inicjatywa.

Gorzki bilans gorączki złota

Kluczową rolę w gospodarczym rozwoju Republiki Czeskiej odegrał sposób prywatyzacji, który wybrano, a który niestety nie przyniósł wystarczających źródeł kapitału. To była prywatyzacja kuponowa, której czasy raport określa mianem epoki poszukiwaczy złota. Skutek? W dekadzie 1990-2000 Polska zwiększyła swój poziom ekonomiczny wobec Unii Europejskiej o 8 punktów procentowych, Słowenia swój utrzymała, Węgry i Słowacja straciły po 3 punkty - a Czechy aż prawie 10. Niezbędną restrukturyzację, wraz z odejściem nieefektywnych firm z rynku, spowodowały błędy w ustawie o upadłości przedsiębiorstw, brak zaufania do kapitału zagranicznego, słabe wsparcie dla małych i średnich przedsiębiorstw, niefunkcjonalny rynek kapitałowy i niesłuchanie kosztowna sanacja banków spowodowana odkładaniem ich prywatyzacji. Straty wynikające z transformacji idą więc w setki miliardów koron.

Wzrost gospodarczy musi być trwały. A to znaczy, że potrzebna jest polityczna siła z jasną wizją rozwoju

społeczeństwa i mocnym mandatem do przeprowadzenia niezbędnych reform. Trzeba więc wspierać przedsiębiorczość, inwestycje i rozwój społeczeństwa opartego na wiedzy, restrukturyzować sektor publiczny oraz administrację państwową i regionalną, restrukturyzować finanse publiczne oraz systemy opieki zdrowotnej i emerytalnej, jak też zwiększyć efektywność systemu zamówień publicznych.

Zapomniane środowisko

Dewastacja środowiska naturalnego była jednym z czynników, które dyskredytowały reżim komunistyczny, przypomina raport. Całe regiony były dotknięte katastrofą ekologiczną, zwłaszcza graniczące z Polską Północne Czechy i okolice Ostrawy. Właśnie dlatego po upadku komunizmu Czesi traktowali ochronę środowiska jako priorytet numer 1. Ale także to jest już przeszłością. Dziś ważniejsze są przestępczość czy bezrobocie. W wielu decyzjach widoczny jest styl myślenia lat siedemdziesiątych i osiemdziesiątych, kiedy »wielkie« znaczyło »efektywne« i »postępowe«.

Wprowadzenie podatków ekologicznych i w ogóle ekologiczna reforma podatkowa, ale także wzmocnienie (okrojonych wcześniej) kompetencji ministerstwa ochrony środowiska - to odpowiedź ekspertów na problemy środowiska naturalnego. Kolejne postulaty to ekologiczna oświata (szkolna i pozaszkolna) oraz większe możliwości ingerencji ludzi w procesy decyzyjne.

Pośpieszni i słamazarzni

Ustawa o rzemiośle była nowelizowana od przyjęcia w 1991 roku 61 razy, ustawa o podatku dochodowym od 1992 roku 55 razy. To efekt pośpieszchu ustawodawców, którzy z tego powodu tworzą prawo dalekie od doskonałości. Znacznie mniej spieszą się za to sądy. Średni czas trwania postępowania w sprawach cywilnych przed sądami powiatowymi wyniósł w 2003 roku 771 dni, w sprawach karnych przed sądami wojewódzkimi i sądem miejskim w Pradze 757 dni,

FOT. MAREK SANTARIUS

a w sprawach handlowych nawet 1420 dni. Innego rodzaju problemem w sferze administracji jest przenikanie kadr partyjnych do służby cywilnej, co sprzyja nepotyzmowi i korupcji.

Odpowiedzi na pytanie, jak poprawić jakość uchwalanych ustaw i przyspieszyć działalność sądów raport nie daje. Jego autorzy proponują natomiast wzmocnić mechanizmy kontrolne i demokrację bezpośrednią (Czechy nie mają do dziś ustawy o referendum).

Czechy tygrysem?

Nie jest źle - konstatują autorzy raportu. W krótkim czasie niezależnego bytu państwowego udało się Republice Czeskiej dokonać nadzwyczajnych wyczynów. Ale mogłoby być lepiej, gdyby stawiano nie tylko na umiejętności polityczne, ale i na wartości państwowotwórcze - na umiejętności strategicznego spojrzania w przyszłość, przysłuchiwanie się innym, poszukiwania jak najszerzego porozumienia co do kierunku, w którym kraj zmierza; na sztukę zwracania się do społeczeństwa i cierpliwego pozyskiwania poparcia dla pokonywania trudności i przeszkód na obranej drodze. W przedstawnym zdaniu autorzy odwołują się do ekspertyzy, według której istniejący potencjał ekonomiczny kraju umożliwiłby przy swym pełnym wykorzystaniu aż ośmioprocentowy wzrost produktu krajowego brutto.

Kraj czeka - brzmie ostatnia konkluzja raportu o stanie czeskiego państwa. AURELIUSZ M. PEDZIWIOL

1 „Zpráva o stavu země. Strategické volby, před nimiž stojí”, UK FSV CESES, Praga 2004.

ROZMOWA Z SOCJOLOGIEM PROFESOREM MARTINEM POTŮČKIEM

Państwo przygotowaliście raport o stanie kraju. I mam wrażenie, że nie oceniacie go zbyt optymistycznie?

Ja bym tego tak nie powiedział. Nie chodziło nam ani o wprowadzenie optymizmu, ani wpędzenie w pesymizm. Celem była identyfikacja przyszłych zagrożeń i określenie sposobów ich uniknięcia, a przynajmniej zminimalizowania negatywnych skutków - czy też na odwrót, wykorzystania otwierających się możliwości.

Jak więc wygląda ten najbardziej czarny scenariusz?

Nie pracujemy metodą scenariuszy lecz bardzo zwięzłej analizy dotychczasowego rozwoju, stanu obecnego oraz przewidywań tak zagrożeń, jak i okazji. W drugiej części zaś prezentujemy strategiczne pociągnięcia odnoszące się do poszczególnych problemów, wskazujemy, w jakim kierunku można zmierzać. Republika Czeska ma do czynienia z całym szeregiem problemów. Generalnie powiedziałbym, że kraj jest jednak w znacznie lepszej sytuacji niż większość nowych członków Unii Europejskiej. Nie mamy znaczącego poszerzenia się obszarów biedy, a gospodarka osiągnęła całkiem przyswoite tempo wzrostu. Ale mamy też problemy. Ten w długoterminowej perspektywie najważniejszy dzielimy z innymi krajami, ale u nas jest głębszy. Mam na myśli kryzys demograficzny. A z nim związany jest cały szereg dalszych zmartwień, z którymi trzeba się uporać - jak choćby zmiana systemu opieki zdrowotnej i socjalnej.

Jak się widzie gospodarce? Co zostało zaniedbane w minionych piętnastu latach?

Czeska droga prywatyzacji była wprawdzie bardzo szybka, ale prowadziła do strat rzędu setek miliardów koron. Dopiero w ostatnich latach gospodarka zmieniła się strukturalnie na tyle, że teraz rośnie wydajność pracy i nasz udział w międzynarodowym podziale pracy. Z tym związany jest wzrost produktu krajowego brutto. Republika Czeska może się też pochylać wielkim napływem inwestycji zagranicznych. Na głowę mieszkańca jesteśmy pod tym względem lepsi od któregośkolwiek kraju postkomunistycznego. Ale wsparciu udzielanemu wielkim firmom nie towarzyszyła podobna uwaga ani w odniesieniu do małych i średnich przedsiębiorstw, ani do badań, rozwoju i innowacji. Tu bym widział głównie obszary do poprawy w przyszłości.

Chciałbym powrócić do tych »setek miliardów koron«. Jak się wylicza takie straty?

Oczywiście nie jest to proste, ale przecież to zakłady, które należały na początku lat dziewięćdziesiątych do państwa, były w jakiś sposób wycenione. W ramach obranej metody prywatyzacji doszło do utraty ich wartości w tym sensie, że prywatyzacji

ja się nie powiodła, nowi właściciele nie realizowali swych praw właścicielskich, aż w końcu należące do nich przedsiębiorstwa zbankrutowały. I właśnie to można rozumieć jako ekonomiczną stratę dla całego społeczeństwa.

Jakle z tego wnioski na przyszłość?

Oczywiście ogólna rada jest ewidentna, ale znacznie trudniej ją zrealizować: należy poprawić warunki działalności gospodarczej, uczynić ją - że tak powiem - przyjemniejszą. Już się zaczyna nad tym pracować, tak więc zapisanie się w rejestrze handlowym powinno stać się łatwiejsze. Obowiązki nakładane przez ustawodawcę na przedsiębiorcę mają zostać uproszczone i tak zorganizowane, by nie musiał on trwonić czasu. Bodźce powinny zaś zachęcać go do innowacji i podnoszenia wartości dodanej jego produktów.

Czyli też ważne będą oświata, badania i rozwój. Do jakiego stopnia istnieje coś takiego, jak litbońska strategia Republiki Czeskiej?

O litbońskiej strategii mówię i w tym kraju dość dużo, ale efektów nie ma. Budżetowe środki na badania i rozwój wynoszą w tym roku 0,6 procent. Strategia litbońska zaleca zaś, żeby w roku 2010 był to już jeden procent. Poprzednie rządy zobowiązywały się, że taka będzie tendencja, ale zawsze gdy dochodziło do konstruowania budżetu, obcinano właśnie to wydatki.

W Polsce studiuje dziś dwa miliony ludzi. Co dwudziesty Polak jest na jakiejś wyższej uczelni. Lepiej, gorzej - ale studuje. A Czesi?

W tej kwestii nie mamy zbyt wielu powodów do dumy. Tak pod względem całkowitej dostępności do szkolnictwa wyższego, jak i oferowanej struktury kształcenia jesteśmy wyraźnie zapóźnieni w stosunku do wyzwań przyszłości. I to pomimo przekształcenia uczelni państwowych w publiczne i dopuszczenia możliwości objawiania prywatnych szkół wyższych.

Zalecenia?

Takie, że mogłyby przynieść efekt dopiero w długoterminowej perspektywie. Nie chodzi przy tym wyłącznie o zwiększenie się u nas jak na razie tylko mowy, systemu kształcenia się przez całe życie. Tak żeby ludzie, którzy w wieku 40 lat znajdują się bez znaleźć miejsce na rynku pracy. Poza tym uważam, że zdrowe by było, gdyby studenci wyższych uczelni zaczęli partycipować w kosztach swych studiów. Nie żeby przejęli większość kosztów, ale aby ten wydatek motywował ich do bardziej odpowiedzialnego traktowania studiów i staranniejszego doboru kierunku.

Technologie przyszłości. Czy widoczne są usiłowania stworzenia na przykład czegoś w rodzaju czeskiej Nokii?

Republika Czeska to tradycyjnie państwo industrialne. Dlatego też struktura przemysłowa będzie w Czechach grać większą rolę niż na przykład na Węgrzech. To może być i dobre, i złe. Może bowiem na swój sposób obciążać gospodarkę galeziami mniej perspektywicznymi niż te, które są typowe dla knowledge economy. Tu chodzi zarówno o technologie informacyjne i komunikacyjne, jak i te, które się dopiero rodzą: o nanotechnologie i biotechnologie. Wszystko jednak zależy od tego, czy rządowi uda się te postępowe dziedziny wesprzeć tak, żeby korzyść z tego wyniosły firmy działające w naszym kraju. W przeszłości już się nam bowiem kilkakrotnie zdarzyło, że znakomite wynalazki zostały sprzedane za granicę, a teraz profity zbijają na tym ponadnarodowe korporacje gdzieś na drugim końcu świata.

Na koniec to, co Pan nazwał najważniejszym problemem: kryzys demograficzny. Jakle jest tu rozwiązanie?

Rozwiązanie, jeśli w ogóle jakieś istnieje, musi zostać przemysłowe w kontekście europejskim, ponieważ choć w tej kwestii Czesi są rzeczywiście w złej sytuacji, to jednak nie różnią się zbyt wiele od wielu innych europejskich państw. Jednym z tych kroków powinno być całkiem naturalne wsparcie organicznej reprodukcji ludności, co jest skomplikowanym zadaniem, ale istnieją kraje, które potrafiły się z nim jako tako uporać. Ważne, chyba najważniejsze jest to, żeby rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji materialnej umożliwić łączenie opieki nad dziećmi z zatrudnieniem. Tak się dzieje w niektórych krajach skandynawskich. Natomiast drugim naturalnym rozwiązaniem jest migracja, w miarę możliwości sterowana. Brak takiego mechanizmu mogłyby bowiem w przyszłości doprowadzić do wielkich problemów socjalnych i napięć politycznych.

A co na to Czesi?

Czeskie społeczeństwo jest zamknięte w sobie z powodów, które są oczywiste, a które wynikają z nietłowej historii najnowszej. Nie jest przygotowane do odbioru impulsów płynących z innych grup etnicznych, z innych kultur. Nie umie wykorzystać takiej koegzystencji dla obopólnej korzyści. Tak więc jest to rzeczywiście ciężki na dłuższy dystans.

AURELIUSZ M. PEDZIWIOL

W Pradze, 27 października 2004 r.

PREMIERA W SCENIE POLSKIEJ TC 6 LISTOPADA 2004

Karol Dickens: Opowieść wigilijna

Scena Polska zaprasza serdecznie na premierę prasową scenicznej wersji znanej powieści „Opowieść wigilijna” Karola Dickensa, jednego z najwybitniejszych powieściopisarzy angielskich i europejskich, uważanego za najlepszego przedstawiciela powieści społeczno-obyczajowej w Anglii w drugiej połowie XIX wieku.

Największa grupa abonamentowa obejrzała ten spektakl pod koniec września, bo właśnie tym przedstawieniem Scena Polska przywitała widzów w kolejnym sezonie teatralnym. Natomiast na uroczystą premierę zapraszamy w sobotę 6 listopada na godz. 17.30 do Teatru Cieszyńskiego.

Jak głoszą legendy i baśnie, wigilijny Świąt Bożego Narodzenia zbierają się rzeczy niezwykle tajemnicze. Zwierzęta przemawiają ludzkim głosem, zaciera się granica między rzeczywistością a światami, czasem odwołują się do duchów odwiecznych, im tajemnicze wyroków, przesłania lub udzielenia przestrogi. W każdym razie to właśnie w wigilijny wieczór zdarza się coś niezwykłego. Bohaterowi

Ebenezer Scrooge, do nim mowa, właściciel kantoru, którym zarządzał od śmierci swojego wspólnika Jakuba Marleya, był człowiekiem chciwym i skąpym. Kolejne święta Scrooge zamierzał spędzić tak, jak czytał od wielu lat: siedząc w swoim kancie i pograżając się

w ponurych myślach. Ale w tym roku także on doświadczył cudownej mocy wigilijnego wieczoru. Wkrótce bowiem w opustoszałym pomieszczeniu pojawił się duch zmarłego wspólnika, by udzielić Ebenezerowi przestrogi.

Wersja sceniczna „Opowieści wigilijnej” przygotowana przez Józefa Czerneckiego nie jest pozbawiona subtelnej poczucia humoru, opowiedziana zostaje jakoby ku przestrodze, ale też ku pocieszeniu. Nie wszystko przecież stracone, tylko od głównego bohatera

zależy, czy wykorzysta jeszcze jedną szansę daną mu przez los.

Przedstawienie Sceny Polskiej wprowadzi widzów w świąteczny nastrój, przypomni o pewnych uniwersalnych i nieprzemijających wartościach, które powinny być obecne w naszym życiu na co dzień, a nie tylko w okresie bożonarodzeniowym.

W spektaklu, do którego scenografię i kostiumy zaprojektowała Anna Franta, wystąpią Ryszard Malinowski, Anna Paprzyca, Halina Paseková, Barbara Szotek-Stonawska, Janusz Kaczmarski, Paweł Niedoba, Mariusz Osmelak, Ryszard Pochroń, Klaudiusz Szymiczek, Dariusz Waraksa oraz uczennice Polskiej Szkoły Podstawowej w Czeskim Cieszynie.

Serdecznie zaprasza

Wasza Scena Polska

Scena z „Opowieści wigilijnej” Karola Dickensa.

Fot. WIESŁAW PRZECZEK

PULVIS ET UMBRA SUMUS – PROCHEM I CIENIEM JESTEŚMY

Rozmowa z ciszą

profesor Danuta Folwarczna-Pawlica

„Im srożej los nas nękał,
tym mniej stać nam trzeba.
Kto podle przed nim kłęką,
tem nie wart względów nieba.”
Tę cytując wpisała w 1947 roku Danusia Folwarczna, żona Danuty Pawlicy, do swojego pamiętnika. Na wieczną pamięć matki. Wtedy prawie każda dziewczyna, uczennica miała pamiętnik. Należało to do dobrego tonu. Odwiedzając „miasto ciszy” w Czeskim Cieszynie, zatrzymuję się przy różnych kwaternionach. Podumam,

wrócę wspomnieniami do dawnych lat. W tej kwarterze spoczywa cała rodzina: rodzice Folwarczni, córka Danusia i jej brat Karol.

Pani profesor Danuta Pawlica była moją koleżanką, przyjaciółką. Przede wszystkim była dobrym człowiekiem, serdecznym i życzliwym. Uczyla w średniej szkole dla pielęgniarzek w Karwinie.

Kontakty – przyjaźnie

Tuż po II wojnie światowej uczniowie i grono profesorskie w Orłowskiej „Budzie” na Obrokach żyli w dobrych stosunkach. Szczerych, sympatycznych. Tak było w klasach A i B, gdzie po otwarciu gimnazjum od razu startowali w kwincie. Bez podstaw łaciny, fizyki, chemii czy angielskiego a przecież przed wojną z łaciną zaczynało już w tercji. Danusia i ja byliśmy w jednej klasie i lubiliśmy się bardzo, zresztą wtedy wszyscy się lubili. Po seksie ja wyjechałam do Polski, a Danusia pozostała w Orłowej. Wyższą zaś uczelnię kończyła w Czechosłowacji. Nie miałyśmy przez wiele lat z sobą kontaktu. Jej rodzice – państwo Folwarczni – sprowadzili się do Czeskiego Cieszyna, ponieważ Obroki wraz z gimnazjum zaczęły się walić. Po wielu latach zamieniłam i ja Bogumina za Czeskim Cieszynie, i ponownie zeszyły się nasze drogi. Łączyło nas wiele, nawet

światopogląd. Widzę Danę – czarne włosy, figlarne i mądre spojrzenie, eleganckiej, smukłej, ładnej kobiety.

Los

Niestety los zaczął Danusie nękać. Mężnie przed nim nie kłękła. Przez wiele lat walczyła ze złośliwą chorobą. Ten wpis do mego pamiętnika był chyba mottem jej życia. Odeszła w wieku 59 lat.

Chora, nie mając już wiele sił, zamartwiała się o swoją starą, chorą, choć zawsze uśmiechniętą Matkę. Sama, walcząc z chorobą, walczyła jeszcze z własnymi uczuciami – nie mogła znieść myśli, że musiałaby oddać matkę pod opiekę obcych ludzi, poza domem.

Danusia była warta względów nieba, bo Bóg powołał starą panią Folwarczną do siebie... Za niespełna dwa lata odeszła również Danusia.

Pożegnanie

Zjechali wszyscy, niemal cała klasa gimnazjalna. Pastor Eugeniusz Suchanek, klasowy kolega, miał piękną, mądrą mowę i wtedy się rozplakałam, jak na żadnym innym pogrzebie.

Czasem spotykam Janeczkę, jedyną córkę Danusi. Wtedy było jej i jej ojcu, Władkowi, bardzo ciężko.

Żal, że nie doczekała czasów, kiedy jej wnuki kończą studia. Czy ciepło wspomną babcię Danusie? L.K.

DZIŚ NA UNIWEKSYTECIE ŚLĄSKIM W CIESZYNYE:

W kręgu zainteresowań Stanisława Hadyny

Tegoroczna, piąta z kolei edycja spotkań nazwanych „W kręgu zainteresowań Stanisława Hadyny”, organizowana tradycyjnie przez Katedrę Folklorystyki Ogólnej i Stosowanej Filii UŚ w Cieszynie, ma inną strukturę niż poprzednie, które łączyły część wykładową (teoretyczną) z praktyczną, wypełnioną występem ZPiT „Śląsk”.

W roku bieżącym spotkanie jest poświęcone współczesnym odmianom folkloru, przede wszystkim widowiskowego, scenicznego, tak bliskiego przecież Stanisławowi Hadynie. Będzie ono obejmowało krótkie występy zespołów regionalnych, kapel i solistów z obu stron Olzy (z Zaolzia „Skotnica” z Orłowej Lutyni, kapela „Lipka” z Jablonkowa oraz Tadeusz Filipczyk, z prawego brzegu zespół „Istebna”, „Równica” z Ustronia, kapela Zb. Wajacha oraz solistka Irena Klimczak) komentowane przez pracowników powyższej Katedry wraz z pokazaniem pułapek i kierunków współczesnego folklorystyki scenicznej. Oczywiście częścią spotkania będzie również dyskusja z wykonawcami na temat przedstawionego programu oraz ich wizji rozwijania kultury ludowej.

Koncepcja ta, mająca charakter praktyczny, warsztatowy, nie tylko nawiązuje do dokonań Stanisława Hadyny, ale jest także, zdaniem organizatorów, przydatna wszystkim, którzy w jakikolwiek sposób upowszechniają dziedzictwo kulturowe lub nim się interesują.

Mając to na uwadze, organizatorzy spotkania jak najserdeczniej zapraszają działaczy, wykonawców, badaczy, miłośników kultury ludowej w tej nadziei, że przyczyni się ono do lepszego jej rozumienia, a zatem i do pogłębionego jej prezentowania.

Spotkanie odbędzie się dziś, w czwartek 4 listopada od godz. 15.00 w Centrum Konferencyjnym Filii Uniwersytetu Śląskiego w Cieszynie (budynek główny).

POLACY NA BIAŁORUSI

Cmentarz Kalwaryjski

Katolicki Cmentarz Kalwaryjski w Mińsku – nazywany często Cmentarzem Polskim, jest najstarszą nekropolią stolicy Białorusi, założoną w XVIII wieku. Wchodzi się do niego przez bogato zdobioną klasycystyczną bramę, zbudowaną w roku 1830 przez Jerzego Kobylńskiego, dla uczczenia pamięci jego zmarłej żony.

Cmentarz zamknięto dla dalszych pochówków w roku 1967. Na jego terenie znajduje się neogotycki kościół pod wezwaniem Podwyższenia Krzyża Świętego, zbudowany w latach 1839-1841, zamknięty przez komunistów w latach trzydziestych XX wieku i zamieniony na warsztat, obecnie

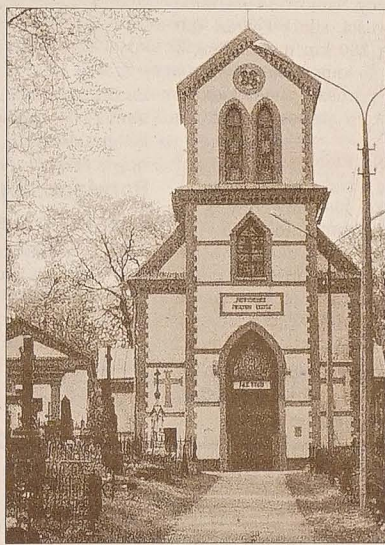
Brama Cmentarza Kalwaryjskiego.

(od roku 1981) ponownie własność wiernych.

Kalwaryjska świątynia jest budowlą jednonawową, z czworobocznym prezbiterium, zdobioną fryzmem arkadowym. W jej wnętrzu znajduje się nagrobek Jana Damela, zmarłego w roku 1840, malarza i grafika, absolwenta i wykładowcy Uniwersytetu Wileńskiego, zesłańca mieszkającego od roku 1822 w Mińsku. Jan Damał znany był z cyklu obrazów historycznych przedstawiających liczne wydarzenia z dziejów Polski, a także licznych portretów i pejzaży z okolic Mińska.

Na cmentarzu znajdują się również liczne bogato zdobione nagrobki polskich ziemian z XIX i XX wieku w otoczeniu bujnej zieleni starych drzew. Cmentarz Kalwaryjski w Mińsku jest starannie utrzymany i przypomina o fakcie, iż mieszkali tam zawsze wielu Polaków.

LESZEK WĄTRÓBSKI

Kościół p.w. Podwyższenia Krzyża Św.

Groby cmentarne.

Zdjęcia: LESZEK WĄTRÓBSKI

Tajemniczy świat fizyki i chemii

Warto w tych dniach przypomnieć rocznicę urodzin naszej wybitnej rodaczki, **Marii Skłodowskiej-Curie**, chociaż nie chodzi o rocznicę „okrągłą”. Urodziła się bowiem w dniu 7 listopada 1867 roku. W roku 1891 zdała egzaminy wstępne na wydział fizyki i chemii Sorbony, słynnego uniwersytetu w Paryżu. Był to w tym czasie wyczyn nie lada, bo kobiet nie dopuszczano do studia wyższe. Była więc pierwszą kobietą w historii, która na Sorbonie uzyskała licencjat z fizyki i z matematyki, później otrzymała tytuł doktora fizyki, a od roku 1906 była pierwszą kobietą – profesorem Sorbony.

Do największych jej dokonań należy opracowanie technik rozdzielania izotopów promieniotwórczych oraz odkrycie dwóch nowych pierwiastków: radu i polonu.

Dwukrotnie wyróżniona została **Nagrodą Nobla** za osiągnięcia naukowe: w roku 1903 z fizyki wraz z mężem Piotrem Curie (1859–1906) i Antoine Henrim Becquerellem (1852–1908) za badania nad zjawiskiem promieniotwórczości, a w roku 1911 po raz drugi, z chemii, już sama, za wydzielenie czystego radu.

W roku 1914 z jej inicjatywy powstał samodzielny Instytut Radowy, który nazywano „kuźnią noblistów”, bo wyszło z niego jeszcze cze-

rech laureatów Nagrody Nobla, w tym jej córka Irene Joliot-Curie i zięć Fryderyk Joliot.

Maria zmarła 4 lipca 1934 na białaczkę, spowodowaną prawdopodobnie silnym napromieniowaniem i nawet po śmierci znów jako pierwszą kobietę pochowano ją pod kopułą paryskiego Panteonu.

Tyle dla przypomnienia najważniejszych faktów z życia słynnej uczzonej. Ja jednak pragnę jeszcze dodać, jakie znaczenie miały odkrycia jej i współpracowników: Otóż przez cały niemal wiek XIX wszystkie teorie chemiczne opierały się na przeświadczeniu, że pierwiastki, czyli tzw. ciała proste nie podlegają zmianom. Od czasów Demokryta, greckiego filozofa żyjącego mniej więcej w latach 460–370 p.n.e. uważano, że atom jest najmniejszą, niepodzielną bryłką materii. Dopiero badania nad zjawiskiem promieniotwórczości naturalnej, czyli samorzutnych przemian okazały się, że pewne pierwiastki mają zdolność zamieniania się w inne podczas wysyłanego jednocześnie promieniowania. W toku dokładnych badań dowiedziono, że atom to cały układ planetarny w miniaturze. Wokół jądra atomu krążą elektrony, podobnie jak planety wokół słońca. Wewnątrz jądra zachodzą przemiany, pro-

Maria Skłodowska-Curie

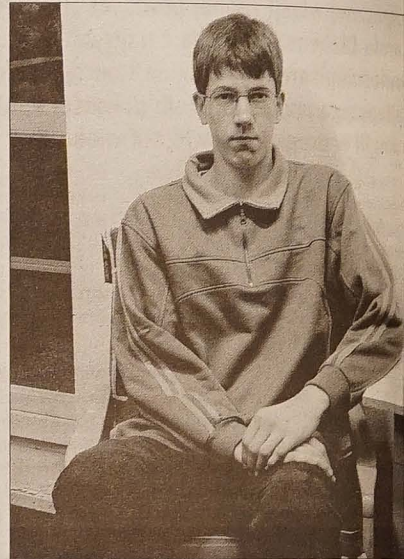
wadzące do samoczynnego rozpadu pierwiastków promieniotwórczych. Promieniując, atom doznaje istotnej zmiany i staje się atomem innego, lżejszego pierwiastka. Można powiedzieć, że sama natura spełnia marzenia alchemików o przemianie jednego rodzaju materii w drugi – na przykład piasku w złoto. Tyle że natura robi to nie całkiem po ich myśli. Krótko mówiąc – badania promieniotwórczości posunęły znacznie naprzód wiedzę o budowie materii i miało przełomowe znaczenie w historii odkryć naukowych.

Dziś wiedza ta jest, naturalnie, jeszcze bardziej pogłębiona, atom składa się bowiem nie tylko z jądra i elektronów, ale tego to już dowiedzieć się niebawem na lekcjach fizyki i chemii, do pilnej zaś nauki tych przedmiotów zachęca was dziś

Literka

WALDEMAR ZIĘTEK ZWIEDZIŁ PARYŻ I BRUKSELE Z »Kangurem« w świat

Międzynarodowy konkurs matematyczny „Kangur 2004” zgromadził w ubiegłym roku szkolnym nad arkuszami z zadaniami 484 uczniów zaozjańskich szkół podstawowych i średnich, a na całym świecie prawie trzy miliony tegich głów. W dużej konkurencji dziewcząt i chłopców posiadających zdolność logicznego myślenia najlepszy wynik wśród naszych uzyskał uczestnik reprezentujący PSP w Bystrzycy, obecnie uczeń Średniej Szkoły Elektrotechnicznej w Hawierzowie, **Waldemar Ziętek**. W nagrodę organizatorzy – Uniwersytet Mikołaja Kopernika w Toruniu i Towarzystwo Upowszechniania Wiedzy i Nauk Matematycznych w Polsce – umożliwili mu zwiedzenie Francji i Belgii. Nie była to zresztą jego pierwsza tego rodzaju wygrana. Trzy lata temu dzięki swojej wiedzy spędził ciekawe chwile na obozie matematycznym w Zakopanem. Warto dodać, że Waldek jest uczniem o przeciętnej ocenie 1,0. W olimpiadzie matematycznej uzyskał pełną liczbę punktów, zajmując trzecie miejsce na Morawach Płn.

Waldek oprócz matematyki lubi też książki przygodowe i jazdę rowerem.

Fot. BARBARA G.

– „Kangur” to doskonała zabawa intelektualna i okazja do sprawdzenia się. Moje przygotowanie polegało na tym, że liczyłem przykłady z ubiegłych lat. A fakt, że lubię matematykę, to chyba zasługa szkoły i nauczycielki Zdzisławy Lanc. Choć umiejętność ścisłego myślenia trzeba mieć w sobie. Mam brata i dwie siostry, jedna z nich też próbowała swoich sił. Ogólnie jednak matematyka wyraźnie bardziej podobała mi się w grupie zwycięzców, gdzie chłopcy przeważali w składzie wycieczki, a co teraz wyraźnie daje się zauważyć w wybranej przez mnie szkole średniej. W mojej klasie ze specjalizacją w dziedzinie elektronicznych systemów komputerowych są sami chłopcy – zwierza się Waldek.

„Kangur” jest najbardziej masową imprezą matematyczną na świecie. Pomyśl zrodził się w latach 80. ubiegłego wieku w Australii. Jednak to Francja w 1990 roku pierwsza spośród państw europejskich wprowadziła go do swoich szkół. Stąd właśnie kierunek wyprawy 40 najlepszych polskich matematyków, którzy wyruszyli z Torunia w świat.

Kraj nad Sekwaną przesiąknięty na wskroś olbrzymim szacunkiem do kultury i narodowa megalomania Francuzów to nieco oddalona od liczb rzeczywistość. Na pytanie, jakie wrażenie zrobiła na uczestnikach wycieczki, Waldek z błyskiem zadowolenia w oku stwierdził: – Zobaczyliśmy sporo, zwiedziliśmy chyba wszystkie najważniejsze punkty Pary-

ża. Zmieścić cały program w trzech dniach nie było łatwo, każdy z nich był zatem dosyć męczący. Nie wiem, czy takie intensywne bieganie po muzeach i zabytkach chciałbym jeszcze powtórzyć, choć... warto było wszystko zobaczyć. Wieża Eifla, Katedra Notre Dame na zawsze pozostały mi w pamięci. Ale najbardziej pozostało mi się w Disneylandzie. Na ulicach można było zauważyć, że Francuzi, jak się powszechnie uznaje, du-

wagę przywiązują do mody, eleganckiego stylu. Lubią kawiarniane dyskusje, otwarcie na nowe rzeczy, w mig mogą wo podporządkowują się nowym trendom. Nie mieliśmy jednak czasu na okazji, by bliżej poznać francuski młodzież i kuchnię. Długie przebiegnięcia między śniadaniem oraz kolacją wypełnialiśmy posiłkami przygotowanymi we własnym zakresie. Miałem w hotelu, zaplecze było dla nas. Podróżowaliśmy własnym autokarem dzięki czemu mogliśmy po drodze zahaczyć jeszcze o Brukselę, by o rzeź między innymi budynek Parlamentu Europejskiego. W sumie było dla mnie bardzo ciekawe przeżycie, gdyż wcześniej spędzałem wakacje raczej nad morzem, a nie byłem w tak dużych metropoliach.

Wszystko zatem było comme il faut (tak, jak należy). Warto więc pamiętać o zdobyciu podobnej nagrody w przyszłym roku. Szkoły już otrzymują od współorganizatora konkursu, Centrum Pedagogicznego w Cz. Cieszynie, arkusze zgłoszeniowe. Należy oddać do 20 listopada. Idea „Kangura” jest sprowokowanie jak najmniejszej manifestacji matematycznej o charakterze zabawy. Jak na razie choć maleje liczba uczniów, liczba uczestników z roku na rok wzrasta. Jak zresztą widać, wysiłek wart jest. Wcześniej były już wycieczki do Węgry, gdzie wyjechał Daniel Szpak z Wędrzyni, czy do Włoch, gdzie Dominik Rytko z Gnojnika. Atrakcyjne nagrody rzeczowe i okazje zwiedzania czekają na dalszych zwycięzców!

Barbara G.

Minikonkurs i... Pan Samochodzik

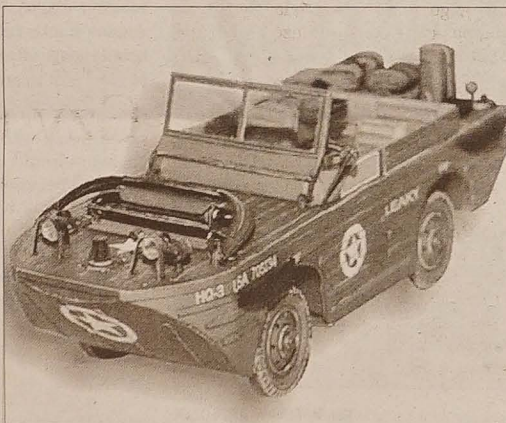
Kochani! Cieszy nas, że coraz więcej „konkursowiczów” przesyła swoje rozwiązania, jednak dzisiejszy „minikonkurs” jest ostatnim z tej serii. Mieliśmy bowiem zamiar prowadzić je tylko do końca października. Ponieważ jednak dnia 21 października zabrał konkursu w naszej rubryce, odrabiamy zaległość właśnie teraz. Nie martwcie się jednak, bo w grudniu będą aż dwa konkursy i to z wieloma nagrodami każdy!

Dziś na nagrody przeznaczamy dwie książki zamiast jednej. Będą to: „Pan Samochodzik i niesamowity dwór” oraz „Pan Samochodzik i Księga Strachów” Zbigniewa Nienackiego.

Nasze dzisiejsze pytanie konkursowe łączy się trochę z fizyką. Pan Samochodzik jeździ niezwykłym wehikułem, odziedziczonym po wuju – wynalazcy. Samochód ten, choć szpetny, miał niesłychane możliwości: silnik Ferrari 410 pozwalał mu pedzić z szybkością 280 km na godzinę, a dzięki stosownej grubie spełniał rolę łodzi motorowej. My dziś wiemy, że samochód mogący poruszać się na lądzie i w wodzie istnieje naprawdę i ma swoją nazwę. Pytanie więc brzmi:

Jak nazywa się samochód albo czołg, który jeździ i pływa? Dla ułatwienia dodajmy, że nazwę wziął z biologii, bo tak samo nazywa się pewien organizm ziemnowodny, a na naszym rysunku widzicie model takiego samochodu.

Wyjaśnijmy jeszcze dlaczego przy konstrukcji samochodu ważna jest fizyka. Otóż technika uważana jest za młodszą siostrę fizyki, bo dzięki znajomości elektryczności mamy w samochodzie akumulator, prądnicę, oświetlenie, urządzenia sygnalizacyjne, wycieraczki itp. Dzięki hydraulicce działają nam hamulce i amortyzatory. Aerody-

namika pozwala nam opracować najodpowiedniejszy kształt nadwozia. Optyka pozwoliła na skonstruowanie nowoczesnych reflektorów. I tak dalej.

Rozwiązanie minikonkursu z dnia 14 10. br., czyli kto z Tomkiem odwiedzi kangury.

1. W charakterze choinki nigdy nie można zobaczyć modrzewia, ponieważ żyje na zimę szpilki.
 2. Tomek spotkał kangury w Australii.
- Nagrodę wylosowała i książkę Alfreda Szklarskiego „Tomek w krainie kangurów” otrzymała Anna Bangoura, piątkoklasistka z PSP w Karwinie Frysztaście. Gratulujemy!

nie był w stanie podnieść latawców zbyt wysoko, nikomu nie popsuło to humoru. Tatusiowi wręczono Order Wspaniałego Tatusia, a oczekiwania na smaczna „piezaki” wypełniło wspólne śpiewanie przy akompaniowaniu górska biesiady, pana nauczyciela Bronisława Badnarza.

Śpiewy, wesole głosy zadawalonych dzieci i miłe pogawędki rodziców ścisłym można było doznawać.

Rodzice i dzieci kl. 2, PSP w Karwinie Frysztaście

Drodzy korespondenci!

W szafadzie Głosika uznaliśmy się spór wstępnym listów. Opublikujemy je za tydzień, bo dziś ze względu na brak miejsca trzeba byłoby je mocno skrócić.

Rubrykę przygotowała:
IRENA STONAWSKA

Głosikowa Korespondencja

Tym, którzy odeszli na zawsze poświęcili piątkoklasistki z karwińskiej podstawówki swoje wiersze pisane na lekcji języka polskiego w dniu 1 listopada br. Najbardziej udane przesłała nam pani nauczycielka Mariola Nalewajka. Dziękujemy i też uważamy, że warto je opublikować.

BABCY

Dobre serce,
Miła bytła,
Młokę w brzuszku nosiła.
Dla niej umarła...
Miałas do wyboru!
A jednak...
Operację podstałaś,
Dziecię na ręce wzięłaś
I drugiego dnia umarłaś.
Katarzyna Gattnar, Izabela Morcinek

Krapec między grobami,
Płacząc z chusteczkami.
Marian Schwarz

Zadzwoń telefon
Zasłaniaj wiatr
Babcia odeszła
Gdzieś w sinu dal
Już nigdy nie wróci

Katarzyna Gattnar

Na koniec jeszcze wróćmy do wydarzenia, które wprawdzie miało miejsce już w połowie października, ale ze względu na pominięcie uczestników, powiemy w skrócie:

Tatus w roli konstruktora

W ogrodzie szkolnym zeszli się drugoklasistki wraz z rodzicami na „Pojazdy dnie z latawcami i plecakanami”. W miłą atmosferę wprowadził krótki występ dzieci pod batutą pani nauczycielki Urszuli Sikory. Latawce nie były jakie – własnoręcznie wykonane, a wspaniałymi konstruktorami okazali się tatusiowie. Choć słaby wietrzyk

Księgarnia Wirtualna

ANDRZEJ SAPKOWSKI – »Boży bojownicy«

Wyd. „Supernowa”. To jedna z najbardziej oczekiwanych książek tego roku. Po wysmienitym „Narrenturm”, którym Sapkowski jednoznacznie przekroczył mury getta literatury fantastycznej, przyszła pora na kontynuację losów Reynevana. Szczegółowo odtworzone realia epoki, bez ustanku zaskakująca fabuła, żywy, bogaty język a ponadto humor, lekkość i dowcip. Tak napisana powieść ma jedną poważną wadę – kiedyś się kończy, doczytujemy do ostatniej strony. Pozostaje pewien niedosyt i żal że oto już koniec. A „Bożych bojowników”, choć to blisko 600 stron gęstego druku, czyta się bardzo szybko.

Książki można nabyć lub zamówić w Klubie Polskiej Prasy i Książki przy ul. Ciepka 7 w Cz. Cieszynie.

Lotka

Julia Roberts zapowiedziała, że po urodzeniu dzieci planuje pięcioletnią przerwę w kręceniu filmów. Amerykańska aktorka spodziewa się bliźniaków na początku przyszłego roku. Wiele wskazuje na to, że przez długi czas fani będą musieli zadowolić się starymi filmami artystki gdyż Roberts chce poświęcić się wychowaniu dzieci. - Julia chce wziąć pięć lat urlopu - mówi osobista trenerka aktorki Kathy Kaehler. - Tak długo czekała na dzieci, że teraz chce im poświęcić jak najwięcej czasu. Julia Roberts nie zamierza też specjalnie przejmować się swoją tuszą. Aktorka będzie powoli dochodzić do swojej normalnej wagi i nie zamierza stosować żadnych diet. - Julia uważa, że odchudzanie się w bardzo szybkim tempie to nie jest najlepszy przykład dla świata - mówi Kaehler. - A przecież wiadomo, że ludzie będą się interesowali jej życiem.

Sylvester Stallone chce zachęcić dojrzałych mężczyzn do większej dbałości o ciało i wydaje miesięcznik dla panów. Muskularny 58-latek ma nadzieję, że wydawany od stycznia przyszłego roku magazyn "Sly" z jego twarzą na okładce każdego numeru, zachęci do kupna czytelników w wieku 35-54 lat. - Sylvester będzie aktywnie uczestniczył w przygotowaniu każdego numeru - mówi rzecznik wydawnictwa American Media Inc. - Chcemy zaoferować nowy produkt szerokiej grupie mężczyzn, dla których nie ma obecnie na rynku ciekawych czasopism.

Daniel Radcliffe, odtwórca postaci Harry'ego Pottera w filmowej adaptacji książek J. K. Rowling dołączył niedawno do grona najbogatszych nastolatków świata. W zestawieniu sporządzonym przez amerykańską sieć telewizyjną E! pokonały go jedynie 18-letnie bliźniaczki Mary-Kate i Ashley Olsen, znane m.in. z serialu „Pełna chata”. 15-letni Radcliffe ma na koncie już 13,5 mln dolarów. A nastoletni gwiazdor kupuje sobie na razie jedynie płyty CD, więc jego ogromny majątek będzie się tylko powiększał. (k)

CIEPŁA KĄPIEL ROZLUŻNI NAPIĘTE MIĘŚNIE I UKOI STARGANE NERWY

Najtańsze kuracje

Często zapominamy, że aby pięknie wyglądać wystarczy zdrowy tryb życia. Kuracja bardzo skuteczna i... niedroga.

Sen... na zdrowie

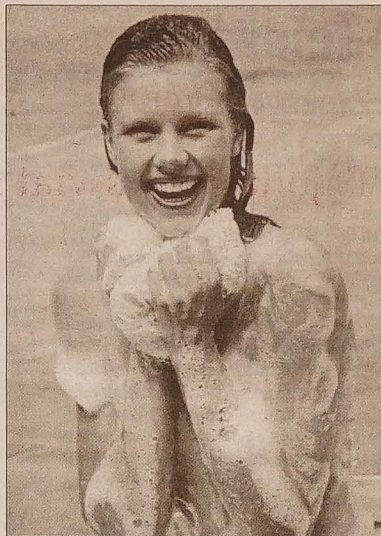
Nocą skóra intensywnie się regeneruje. Nie jest to możliwe w ciągu dnia, bo musi się bronić przed zanieczyszczeniami, szkodliwym promieniowaniem UV. Kiedy śpisz, cera pracuje. Uwalniane są hormony, które sprzyjają odnowie komórkowej. Między godziną 23 a 4 rano komórki dzielą się 10 razy szybciej

niż w dzień. Skóra intensywniej oddycha i wchłania składniki odżywcze zawarte w kremie. Zanim położysz się do łóżka, musisz się zrelaksować. Gdy jesteś spięta, proces odnawiania skóry zostaje zaburzony i nie pomogą najlepsze kosmetyki. Zafunduj więc sobie ciepłą kąpiel: rozluźni napięte mięśnie i ukoi stargane nerwy. Warto dodać do wody kilka kropli olejku eterycznego.

Relaksowi sprzyja wonie lawendy, melisy, lipy czy rumianku.

Więcej ruchu

Wiadomo, że sport poprawia kondycję i rzeźbi sylwetkę. Usprawnia także krążenie krwi, zaopatrzenie komórek w tlen i przyspiesza oczyszczanie organizmu z zalegających w nim toksyn. W efekcie cera odzyskuje blask. - Jeśli dawno nie ćwiczyłeś, na początek zrób po kilka skłonów i przysiadów. Każdego dnia dodawaj nowe ćwiczenie. - Możesz skakać przez skakankę, uprawiać jogging, jeździć na rowerze czy pływać: wszystko to z korzyścią nie tylko dla swojego wyglądu, ale i zdrowia.

ZAPACH I URODA LIŚCI, CZYLI...

...pot pourri

Mieszkanie zwykle przesycone jest charakterystycznym, a przy tym innym byszem z zewnątrz. Nie zawsze miłym, nie zawsze oryginalnym. Można to zmienić, jeśli pozna się zalety pot pourri.

Czym jest ten arcydziełowy i coraz częściej goszczący w naszym domu tajemniczy element wystroju? Otóż pot pourri to mieszanina kwiatów, liści, piórek, skrawków jedwabiu, ale niezwykłych. Są oryginalność i zaskakująca przesycająca zapachowymi. Aby przedostały się do atmosfery pomieszczenia, należy je wysypać do płytkiej i płaskiej misy. Najlepszy efekt osiąga się wówczas, gdy ma ona ażurowe ścianki, a jeszcze lepiej, gdy jest to wiklinowy, słomkowy lub bambusowy koszyk. Należy go ustawić w miejscach, gdzie przechodzą często domownicy wprawi powietrze w ruch. Jego cyrkulacja przeniesie woń do odległych części mieszkania i trwale, lecz subtelnie je nasyci.

Na naszym rynku pot pourri dostępne jest w wielu odmianach zapachowych. Może być miodowe, różane, ziołowe, brzoskwińowe, mango. Można również kupić ziota w płóciennych woreczkach jako żywo przypominających czasy kolonialne. Lawenda, bazylija, mięta pieprzowa.

Podobny efekt, choć wymagający nieco więcej zabiegów, można osiągnąć zapalając lampki z olejkiem lub pałeczki zapachowe - natural incense. Lampki wykonywane są z ceramiki, szkła, metalu. Z kolei olejki roznoszą nie tylko zapach. Melisowy koi nadwrażone nerwy, goździkowy ożywia, cytrynowy orzeźwia, poza tym jest jeszcze kokos, ananas capri, tajemnicze i wicherowe wzgórza, country i jakże wymowna - pokusa... (DZ)

macznego

Śliwki w cieście

Składniki: 30 dag śliwek, 30 dag mąki, 2 jajka, 4 dag drożdży, sól, 3 łyżki cukru, 5 dag stopionego masła, ok. 1/2 szklanki mleka, olej do głębokiego smażenia.

Przygotowanie: 1. Śliwki umyć, osuszyć, przekroić na pół. 2. W mące zrobić dołek, wkruszyć drożdże, dodać łyżkę cukru, wlać mleko. 3. Rozmieszać z niewielką ilością mąki, pozostawić do wyrośnięcia. 4. Dodać resztę cukru, jajka i masło, zarobić ciasto. Kiedy wyrośnie, rozwałkować je na placki grubości 1/2 cm, podzielić na kwadraty, w kwadraty zawijać połowki śliwek. 5. Smażyć na głębokim oleju, osączyć, można posypać cukrem pudrem.

Składniki na 20 porcji; 1 porcja - ok. 90 kcal. (k)

Kolumnę przygotowała: WANDA KULA

Porcja śmiechu każdego dnia

Roześmiana buzia, choćby daleka od ideału piękna, wydaje się atrakcyjna. Gdy się śmiejemy, system hormonalny zwiększa produkcję endorfin, nazywanych hormonami szczęścia. Rozpraszają one zmartwienia, zwiększają odporność. - Głośny śmiech sprawia, że intensywnie pracują mięśnie twarzy, klatki piersiowej, brzucha. A do płuc dostaje się trzy razy więcej powietrza. - Krążenie krwi w całym organizmie zostaje wydawnie przyspieszone. A wtedy krew lepiej zaopatrza komórki, także skóry, w tlen i składniki odżywcze. Dlatego nie ma przesady w stwierdzeniu, że śmiech odmładza.

Zdrowa dieta

Stan skóry, włosów i paznokci zależy nie tylko od pielęgnacji, ale także od

tego, co dzieje się wewnątrz organizmu.

- Jeśli masz suchą skórę i matowe włosy, na twoim stole jak najczęściej powinny pojawiać się ryby i orzechy zawierające NNKT - niezbędne nienasycone kwasy tłuszczowe. - Gdy cerze brakuje blasku, łamią się paznokcie, jedz na śniadanie muesli ze względu na białek dla skóry i włosów witaminy B, E, cynk, krzem, kobalt. - Na problemy z trądzikiem pomoże cynk, który znajduje się w orzechach, ziarnach dyni, słonecznika. - Gdy boisz się zmarszczek, zadbaj o to, by w twojej diecie nie zabrakło przeciwutleniaczy, które unieszkodliwiają wolne rodniki, przyspieszające starzenie. Gdzie ich szukać? W śliwkach, oliwie, awokado, cebuli, pomidorach, marchewce. - Cerę naczynkową wzmocnisz, jadając cytrysy - zawierają wit. C i wit. PP, która uelastycznia naczynka krwionośne. (INT)

CIĄGLE ANGINY TO ZMORA WIELU DZIECI I RODZICÓW

Czy usuwać migdałki

Migdałki to skupiska tkanki limfatycznej w gardle. Są pierwszą linią obrony organizmu. W czasie choroby powiększają się, czasem wręcz puchną boleśnie, lecz po ustąpieniu schorzenia powracają do stanu normalnego. Przy obniżonej odporności organizmu może jednak dojść do trwałego przerostu migdałków. Jeszcze kilka lat temu lekarze zalecali wówczas ich operacyjne usunięcie, zaś dzieciom wycinano migdałki profilaktycznie. Obecnie coraz częściej rezygnuje się z operacji, by nie pozbawiać organizmu naturalnej ochrony.

Kłopoty z migdałkami najczęściej dokuczają dzieciom. Jeśli dziecko często choruje, ma osłabioną odporność lub cierpi z powodu alergii, a rodzice palą przy nim papierosy,

może dojść do przerostu migdałków. Pojawiają się wtedy trudności z oddychaniem przez nos, macek niechętnie je, bo ma trudności z polykaniem. Częściej dochodzi do infekcji górnych dróg oddechowych, kataru i zapalenia ucha środkowego.

Rodziców niepokoi też chrapanie dziecka. Czy konieczna jest wówczas operacja? Każdy przypadek lekarze rozpatrują indywidualnie po dokładnym zbadaniu pacjenta. Migdałki usuwa się najczęściej, gdy:

- są tak duże, że utrudniają oddychanie i jedzenie;
- powodują, że dziecko mówi przez nos;
- z powodu nawracających zapaleń ucha grozi dziecku upośledzenie słuchu;
- tworzy się ropień okołomigdałkowy.

Zabieg nie jest skomplikowany. Przeprowadza się go w szpitalu, pod narkozą. Aby oszczędzić dziecku operacji, należy podnosić jego odporność: chronić je przed infekcjami, zapewnić mu codziennie odpowiednią dawkę witamin i ruchu na świeżym powietrzu. (k)

Warto wiedzieć

Kto nie zadbał o siebie jeszcze w październiku, powinien jak najszybciej zatroszczyć się o swój stan zdrowia. Grypa nie wybiera, a złośliwe wirusy już się czają. Pamiętajmy jednak, że podnoszenie odporności nie polega na jednorazowym najedzeniu się czosnku. Aby osiągnąć efekty, należy regularnie zażywać preparaty witaminowe, produkty z dużą ilością witaminy C, pić napar lub sok z czarnego bzu czy aronii. Na rynku jest wiele środków, które mogą nam pomóc w walce z wirusem: od Rutinoscorbinu w tabletkach, przez krople Citrosept, aż po czosnek w kapsułkach (jest bardzo wygodny, bo bezzapachowy). Warto też zaszczepić się przeciwko grypie. Jest to ważne zwłaszcza w przypadku dzieci i osób starszych. Wtedy zima nic nam nie zrobi! (k)

NIE ZAKAZUJ DZIECKU REKLAM I NIE MÓW, ŻE ONE KLAMIĄ

Dzieci je uwielbiają. Już niespełna dwulatki kołyszają się w rytm piosenek i z zapartym tchem obserwują przesuwające się kolorowe obrazy, a przedszkolaki powtarzają i wyśpiewują ulubione teksty (często zapamiętują je szybciej i dokładniej niż rodzice).

Uczę się boisz, mamo

Wielu rodziców próbuje „chronić” dzieci przed reklamami. Czasem nawet zabraniamy im oglądania - włączamy telewizor tylko na bajkę, wypraszamy bajki z pokoju, gdy na ekranie pojawia się spot reklamowy, albo zmieniamy stację. Czy postępujemy słusznie?

Rodzice obawiają się bezpośredniego wpływu reklamy na malca. Ty pewnie również boisz się, że przy okazji zakupów dziecko będzie się domagać zachlanych przed dobranocką batoników, soczków czy zabawek. Już myślisz z niepokojem o swojej kieszeni lub opracowujesz plan, jak ominąć „niebezpieczne” stoisko.

Ostatnio jednak wielu psychologów proponuje inne spojrzenie na relację reklama - dziecko. Skoro naszym zadaniem jest przygotowanie malca do życia w naszym świecie, to musimy także nauczyć go odbioru reklam.

Pora na naukę

Nie zakazuj kilkulatki oglądania reklam dla dzieci i nie mów, że one kłamią (zakazują po prostu świat nieco inaczej). Maluch przecież widzi, że Ty też patrzysz na telewizyjne spoty i komentujesz billboardy. Ucz go zatem odbioru reklam i ich oceny.

- Kup kilka soczków, m. in. reklamowany, i urządzcie degustację. Może maluch nie zauważy między nimi różnicy, może reklamowany soczek wcale nie będzie dziecku najbardziej smakował, albo wręcz przeciwnie.

nie. Starszemu przedszkolakowi warto wspomnieć o cenie - może będzie wolał kupić dwa zwykłe produkty niż jeden reklamowany. A może dokona innego wyboru? Po zabawie wspólnie wyciągnijcie wnioski. W ten sposób dziecko zrozumie mechanizm reklamy, dowie się, po co ona jest.

- Rób z malcem eksperymenty. Np. „zmierzyć” siłę przed zjedzeniem jogurtu reklamowanego i po zjedzeniu; potem zrobić to samo z innymi jogurtami. Omówcie eksperyment (oczywiście „mierzenie” siły odbydzie się przez zabawę; maluch może podnosić ciężką torbę albo napinać mięśnie i prosić, żebyś sprawdziła, czy są „twarde”). Dzięki takiej zabawie dziecko uczy się rozróżniać i rozumieć chwytów reklamowe. - Przed wyjściem do sklepu zróbcie plan zakupów (jest to możliwe dopiero z czterolatkiem; młodszego dziecka, jeśli chcesz uniknąć scen, najlepiej po prostu do sklepu nie zabieraj). Ustalcie, co

Ucz go odbioru

kupicie, jakiej firmy, ile sztuk. Starszemu dziecku (pięcioletni, sześciolatki) możesz powiedzieć o cenie produktów, wyjaśnić, że zamiast jednego droższego produktu można kupić dwa inne albo zaoszczędzone pieniądze wrzucić do skarboxi. W ten sposób kilkulatek uczy się podejmowania decyzji i dokonywania wyboru.

- Zachęcaj malca do oceny reklamy od strony estetycznej, zaproponuj, by porównał pod tym kątem dwie, trzy reklamy produktów dla dzieci. Niech opowie, co mu się podoba (piosenka, postacie, kolory), a co nie.

Dzięki temu dziecko uczy się odbierać nie tylko treść, ale i formę, potrafi dokonywać ocen, uczy się argumentacji. Zwracaj maluchowi uwagę na różne formy reklamy. Pokazuj plakaty, billboardy, zabawne postacie reklamujące różne produkty. I jak najczęściej z dzieckiem rozmawiaj, zachęcaj do komentowania, oceniania i wyciągania własnych wniosków. To najlepsze metody wprowadzania młodego człowieka w życie.

MONIKA GÓRCKA-CZURYŁO

Telewizja

CZWARTEK 4 LISTOPADA

■ TVP 1

6.00 Kawa czy herbata? (mag.) 8.00 Wiadomości 8.15 Cafe serio (pr. public.) 8.25 Kawa czy herbata? (mag.) 9.05 Misiowanki (s. anim.) 9.30 Budzik (dla dzieci) 9.55 Niesamowite przygady Harrisa Pembletona (s.) 10.25 Moda na sukces (s.) 10.50 Polskie lektury obowiązkowe - Chłopi 11.55 Książki na jesień 12.00 Wiadomości 12.10 Agrobiznes 12.20 My, wy, oni (mag.) 12.50 ZUS radzi (mag.) 13.00 Kiosk przy Wspólnej (mag.) 13.15 Lokatorzy (s.) 13.40 Książki na jesień (mag.) 13.48 Ludzie wśród ludzi (mag.) 14.00 Para w Polskę - Kołobrzeg (mag.) 14.25 W labiryntach (s.) 14.56 Książki na jesień (mag.) 15.00 Wiadomości 15.10 Nash Bridges (s.) 16.00 Program dla młodzieży 16.25 Moda na sukces (s.) 16.50 Sportowy Express 17.00 Teleexpress 17.20 Plebania (s.) 17.50 Jaka to melodia? (pr. muz.) 18.15 Forum (pr. public.) 19.00 Wieczorynka 19.30 Wiadomości 20.05 Prosto w oczy (mag.) 20.22 Prognoza pogody dla kierowców 20.30 Głina (s.) 21.35 Sprawa dla reportera (pr. public.) 22.15 Debata (pr. public.) 23.05 Wiadomości 23.20 Kapitał, czyli jak zrobić pieniądze w Polsce (film pol.) 0.45 Życie po śmierci (film dok.).

■ TVP 2

7.00 10 minut tylko dla siebie (mag.) 7.10 Na dobry początek - Golec uOrkiestra (pr. rozryw.) 7.20 Wakacje z duchami (s.) 7.45 Maurycy i Hawranek (s. anim.) 7.55 Lis Leon (s. anim.) 8.05 Na dobre i na złe - Grzybowy przysmak (s.) 9.00 Pytanie na śniadanie (mag.) 10.25 Maggie (s.) 10.50 Grzegorz Halama Oklaski na kabaretowej scenie Dwójki (pr. rozryw.) 11.40 Od przedszkola do Opola (pr. muz.) 12.15 Święta wojna (s.) 13.00 Panorama 13.20 30 ton! Lista, lista - lista przebojów 13.50 Podróż do ziemi obiecanej (s.) 14.35 Gra z cieniem (teleturniej) 15.00 Horror w Kopydłowie (pr. rozryw.) 16.00 Panorama 16.15 Koncert finałowy 4. Festiwalu Kultury Ukrainskiej Ukraina Viva (pr. muz.) 17.05 Tygodnik Moralnego Niepokoju 17.30 Lubie czyta (mag.) 18.30 Panorama 19.05 Jeden z dziesięciu (teleturniej) 19.35 Złoty interes 20.10 Salomonowy wybór (film USA) 22.00 Panorama 22.20 Biznes (pr. public.) 22.25 Sport telegram 22.40 Na szpilkach - Franciszek Maśluszczak (pr. rozryw.) 23.15 Weekend (film USA) 0.55 W obronie prawa (s.).

■ TV KATOWICE

6.50 Echa dnia (pr. public.) 7.45 Aktualności 8.00 Pół godziny dla rodziny (mag.) 8.45 Gość dnia 9.00 Transmisja obrad Sejmu RP 16.15 Rozmowa dnia (pr. public.) 16.45 Aktualności 17.00 Odkrywanie przestrzeni 17.45 Aktualności 17.50

KAPITAŁ, CZYLI JAK ZROBIĆ PIENIĄDZE W POLSCE

Komedialna, Polska 1989
TVP 1, czwartek 4.11., godz. 23.40
Reżyseria: Feliks Falk
Występują: Piotr Machalica, Gabrie-

la Kownacka, Jakub Jabłoński, Andrzej Garbowski, Tadeusz Huk, Leonard Pietraszak, Marek Kondrat. Młody naukowiec, Piotr Nowosad, przez kilka lat przebywał na stypendium na Zachodzie. Teraz wraca do kraju ze sporą sumą dewiz, które postanawia dobrze zainwestować. Otwiera punkt ksero, później biuro matrymonialne, zaczyna nawet eksportować żaby do Francji. Jednak żaden z tych interesów nie idzie mu dobrze. Bliski załamania otrzymuje niespodziewaną wiadomość.

Poszukiwania (pr. public.) 18.00 Aktualności 18.20 Wiadomości sportowe 18.25 Publicystyka w TV Katowice 19.00 Wujek (film dok.) 19.45 Rozmowa dnia (pr. public.) 20.00 Telekurier (mag.) 20.45 Echa dnia (pr. public.) 21.10 Kurier sportowy 21.20 Studio pogoda 21.30 Kurier gospodarczy 21.45 Aktualności 21.55 Wiadomości sportowe 22.00 Porozmawiajmy (pr. public.) 22.10 Trójka tam była... 22.45 Studio pogoda 22.50 Książki z górnej półki (mag.) 22.55 Gwiazdy sportu - Krzysztof Oliwa (reportaż) 23.10 Patrol Trójki (mag.) 23.40 Najpiękniejszy ogród świata (film franc.) 1.15 W styku (mag.).

■ POLSAT

6.00 Piosenka na życzenie (mag.) 6.45 TV Market (mag.) 7.00 Sabrina, nastoletnia czarownica (s.) 7.30 MacGyver (s.) 8.30 Interwencja (mag.) 8.50 Bar VIP (pr. rozryw.) 9.20 Jezioro marzeń (s.) 10.15 Bar VIP (pr. rozryw.) 10.45 Najzabawniejsze zwierzęta świata (pr. rozryw.) 11.25 Samo życie (s.) 12.05 Diagnosta morderstwo (s.) 13.00 Awantura o kasę (teleturniej) 13.45 Egzamin z życia (s.) 14.15 Zwiariowany świat Malcolma (s.) 14.45 Pensjonat Pod Różą (s.) 15.45 Wydarzenia 16.10 Interwencja (mag.) 16.30 Duża przerwa (s.) 17.00 Szkoła przetrwania (s.) 17.55 Bar VIP (pr. rozryw.) 18.30 Wydarzenia 19.10 Pierwsza miłość (s.) 20.00 Bar VIP (pr. rozryw.) 21.00 Daleko od noszy (s.) 21.35 Co z tą Polską? (pr. public.) 22.40 Biznes Wydarzenia (pr. public.) 23.10 Raport specjalny - Polski islam (pr. dok.) 23.40 Fear Factor - Nieustraszeni. Poza cenzurą.

■ TVC 1

5.00 Sama w domu (mag.) 5.59 Dzień dobry z TVC 8.30 Czarodziejki przedszkole 8.50 Śpiewanki 9.00 AZ-kwiz Junior (teleturniej dla dzieci) 9.30 W lot po świecie (mag.) 10.00 Wiadomości 10.05 Miłość i morze (s.) 11.40 Stało się... (pr. sat.) 12.00 Wiadomości 12.30 Sama w domu (mag.) 13.30 Ćwiczenie z TVC 13.40 Niewiedza nie usprawiedliwia (mag.) 14.00 Wiadomości 14.05 Pod pokrywką (mag.) 14.30 Bananowe rybki (talk show) 15.00 Oczarowanie IV (s.) 15.50 Co mogę zrobić dla siebie (mag.) 16.00 Wiadomości 16.05 Czarodziejki przedszkole (mag. dla dzieci) 16.30 Labirynt (dla dzieci) 17.00 Przyjaciele IV (s.) 17.30 AZ-kwiz (teleturniej) 17.55 Prognoza pogody 18.00 Report (aktualności reg.) 18.25 Stop (mag. dla kier.) 18.30 Kinobox (mag. film.) 18.57 Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki 19.00 Wieczorynka 19.15 Wiadomości 19.35 Wydarzenia kulturalne 19.40 Prognoza pogody 19.45 Bramki, punkty, sekundy 20.00 Granatowy świat (film czes.) 22.00 Tworzenie państwa (pr. sat.) 22.15 Czeskie drobnostki 22.30 Wydarzenia, komentarze 23.05 Prognoza pogody 23.08 Bramki, punkty, sekundy 23.15 Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki 23.20 Niewinny 1/2 (film br.) 0.40 Przyjaciele IV (s.) 1.00 Allo! Allo! (s.) 1.40 Istryjskie wariacje (dok.) 2.10 Program dla miłośników muzyki dętej 2.45 Nasza wieś 3.05 Jak powstaje (s. dok.) 3.25 Za ścianą 3.55 Auto Moto Revue 4.15 Solo dla... Vladimíra Miška.

■ TVC 2

6.10 Ćwiczenie z TVC 6.20 Wiadomości TVS 6.40 Wiadomości regionalne 7.55 Panorama 8.30 My jesteśmy z Litwy (pr. eduk.) 8.45 Ptaki wodne (s. dok.) 8.50 Zoo Liberec 9.10 Przygody nauki i techniki (s. dok.) 9.35 Jak powstaje (s. dok.) 10.00 Honorowi obywatele: Karol Bartošek (dok.) 11.00 Diagnosta (mag.) 11.20 Spostrzeżenia z zagranicy 11.30 AZ-kwiz (teleturniej) 12.00 Euronews 12.25 Techfilm 2003: Wódor - paliwo przyszłości (dok.) 13.15 Śpiewanki 13.20 Angielskie bajki 13.30 Czarnowłosa (bajka) 14.00 Meduza (lista przeb.) 14.30 Interpelacje posłów PRC 15.15 Bajki tysiąca i jednej nocy 15.35 Na płytach z Pavlem Knihařem (talk show) 16.00 W jaki sposób... (mag.) 16.25 Czeskie muzea i galerie (s. dok.) 16.35 Telewizyjny klub osób

niesłyszących (mag.) 17.05 Rodzina i szkoła (mag.) 17.25 Popularis (mag.) 17.55 Allo! Allo! (s.) 18.30 U nas w Europie 18.55 Wiadomości w języku migowym 19.00 W blasku pięciu kręgów (dok.) 19.20 Sport przeciwko narkotykom 19.40 Chwała zwycięzcom (s. dok.) 20.00 Cudowna planeta: Życie zwierząt wg Davida Attenborough (s. dok.) 20.50 Spostrzeżenia z zagranicy 20.55 Problemy rodzinne (mag.) 21.25 Czeskosłowacki Tygodnik Filmowy 21.40 Między nami zwierzętami (s.) 21.50 Klub Filmowy: Niech żyje rewolucja! (film wł.) 23.30 Folkmotywy (mag. muz.) 0.10 Zapiski posiedzenia Sejmu PRC.

■ NOVA

5.59 Śniadanie z TV Nova 8.35 Zagrożone gatunki (s. dok.) 9.05 Strzelając śmiechem (film USA) 10.50 Stary (s.) 12.00 Marianna, królowa nocy (s.) 12.50 Namiętność i nienawiść (s.) 13.50 Moja puszysta Walentyna (s.) 14.45 O.C. (s.) 15.40 Zachodni wiatr (s.) 16.35 Zaryzykuj! (teleturniej) 17.05 Właśnie teraz 17.15 Kobra 11 III (s.) 18.10 Prognoza pogody 18.20 M.A.S.H. (s.) 18.50 Pálí vám to? (teleturniej) 19.30 Wiadomości, sport, pogoda 20.00 Politické harašení (pr. roz.) 21.10 Redakcja (s.) 22.20 Obywatelskie judo (pr. publ.) 22.55 Mężczyźni, kobiety i psy (s.) 23.25 Żegnaj, kochanie (film USA) 1.05 Życie w mieście VI (s.) 2.35 Novashopping 3.05 Rady ptaka Loskutaka 3.40 Dobrze Bydło (pr. roz.) 4.40 Jednostka specjalna, Lipsk (s.).

■ PRIMA

8.00 Hotel Orth II (s.) 9.00 Kruche więzy (s.) 10.05 Wspaniali i bogaci (s.) 10.35 Prima jazda 11.30 Derrick (s.) 12.45 A teraz Susan II (s.) 13.20 Krok za krokiem VII (s.) 13.50 Melrose Place VII (s.) 14.50 Ostry dyżur VI (s.) 15.45 Siska II (s.) 17.00 Obwód Wolfa II (s.) 18.05 Kwiz show 18.43 Wiadomości regionalne 18.45 Prima TV 18.50 Minuty regionu 18.55 Prognoza pogody 19.00 Wiadomości 19.15 Tescoma Prima chochla 19.45 Dzieciół Woody (s. anim.) 19.55 Więzy rodzinne (s.) 21.05 Receptariusz prima pomysłów (mag.) 22.05 Program przedwyborczy 23.35 Miejsce zbrodni: Kolonia (s.) 1.15 Szybka wygrana 2.25 Dementi 3.10 Wielkie romanse sławnych II (s. dok.) 4.05 Sauna (talk show).

PIĄTEK 5 LISTOPADA

■ TVP 1

6.00 Kawa czy herbata? (mag.) 8.00 Wiadomości 8.15 Cafe serio (pr. public.) 8.25 Kawa czy herbata? (mag.) 9.05 Doktor Melchior Wyderko (s. anim.) 9.15 Listy od Feliksa (s. anim.) 9.25 Jedynećka (dla dzieci) 9.55 Dig i Dug (s. anim.) 10.05 Dig i Dug (s. anim.) 10.25 Moda na sukces (s.) 10.50 Pan Złota Rączka 8 (s.) 11.15 Zwierzęta świata - Gladiatorzy z Patagonii (film dok.) 12.00 Wiadomości 12.10 Agrobiznes 12.25 Mały Wielki Człowiek (film USA) 14.35

Szpieg, który mnie kochał

Film sensacyjny, USA 1977

TVP 1, piątek 5.11., godz. 20.40

Reżyseria: Lewis Gilbert

Występują: Roger Moore, Barbara Bach, Curt Jürgens, Richard Kiel, Caroline Munro, Walter Gotell, Bernard Lee.

Hand musi zmierzyć się z międzynarodowym terrorystą. Stromberg stworzył bazę podwodną, która ma ułatwić wywołanie ogólnoswiatowego konfliktu. Na szanie parywa radzieckie i amerykańskie okręty podwodne. Rady szpiega i jego partnerów są tym więcej zaintrygowane, 007, wspierany przez piękna radziecką agentkę - pani Aquanová z KGB, wyrusza z misją zlikwidowania Stromberga.

Jubileuszowe Wieczory Humoru i Satyry Lidzbark 2004 15.00 Wiadomości 15.10 J.A.G. - Wojskowe Biuro Śledcze (s.) 16.00 Raj (dla młodzieży) 16.25 Moda na sukces (s.) 16.50 Sportowy Express 17.00 Teleexpress 17.20 Parapet (pr. public.) 17.30 Plebania (s.) 18.00 Randka w ciemno (pr. rozryw.) 18.40 Śmiechu warte (pr. rozryw.) 19.00 Lippy & Messy (pr. edukacyjny) 19.05 Wieczorynka 19.30 Wiadomości 20.10 Bulionerzy (s.) 20.40 Szpieg, który mnie kochał (film ang.) 22.52 Wiadomości 23.05 Sfora (s.) 0.05 Spytajcie moje dzieci (film USA) 1.35 Czas na... kontrowersyjny dokument.

■ TVP 2

7.00 10 minut tylko dla siebie (mag.) 7.10 Na dobry początek - Shakin' Dudi (pr. rozryw.) 7.20 Podróż za jeden uśmiech (s.) 7.45 Fortele Jonatana Koota (s. anim.) 7.55 Lis Leon (s. anim.) 8.05 Na dobre i na złe (s.) 9.00 Pytanie na śniadanie (mag.) 10.15 Przygody pana Michała (s.) 10.45 Maggie (s.) 11.10 Śląska laba - Czesi i Ślązacy (pr. rozryw.) 12.00 Jest jak jest (s.) 12.30 Wydarzenia, wydarzenia... (pr. public.) 13.00 Panorama 13.20 Złotopolscy (s.) 13.45 Podróż do ziemi obiecanej (s.) 14.30 Gra z cieniem (teleturniej) 15.00 Żona księdza (reportaż) 15.15 Wydarzenia, wydarzenia 15.30 Złotopolscy (s.) 16.00 Panorama 16.15 Złotopolscy (s.) 16.45 Rosyjskie dzieci żołnierze (film dok.) 18.30 Panorama 19.05 Śpiewające fortepiany (teleturniej) 20.00 Europa da się lubić... - Szkoła (pr. rozryw.) 21.00 Czwarta władza (s.) 22.00 Panorama 22.20 Biznes (pr. public.) 22.25 Sport telegram 22.40 Wideoteka Dorosłego Człowieka (pr. muz.) 23.20 Lód (film USA) 0.50 Wyrok mediów (film USA).

■ TV KATOWICE

6.30 Transmisja mszy świętej (pr. religijny) 7.45 Aktualności 8.00 Uwaga weekend, czyli kulturalny niezbędnik weekendowy 8.45 Gość dnia 9.00 Transmisja obrad Sejmu RP 16.15 Rozmowa dnia (pr. public.) 16.45 Aktualności 17.00 Megazynek (pr. naukowy) 17.45 Aktualności 17.50 Drobne sprawy (mag.) 18.00 Aktualności 18.20 Wiadomości sportowe 18.25 Bliżej natury (mag.) 19.00 Piłka nożna - 2. liga polska 21.30 Kurier gospodarczy 21.45 Aktualności 21.55 Wiadomości sportowe 22.00 Porozmawiajmy (pr. public.) 22.10 Ludzie i sprawy (mag.) 22.45 Studio pogoda 22.50 Książki z górnej półki (mag.) 22.55 To jest temat (reportaż) 23.10 Terrorystka samobójczyni - Historia Wafy Idriss (film dok.) 23.40 Jeden dzień z życia nielegalnego handlarza bursztynów w Kaliningradzie (reportaż) 0.05 Akwarium, czyli samotność szpiega (s.).

■ POLSAT

6.00 Piosenka na życzenie (mag.) 6.45 TV Market (mag.) 7.00 Zwiariowany świat Malcolma (s.) 7.30 MacGyver (s.) 8.30 Interwencja (mag.) 8.50 Bar VIP (pr. rozryw.) 9.20 Szkoła przetrwania (s.) 10.15 Bar VIP (pr. rozryw.) 11.10 Benny Hill (pr. rozryw.) 11.25 Samo życie (s.) 12.05 Diagnosta morderstwo (s.) 13.00 TV Market (mag.) 13.15 Alfabet kulinarny Kurta Schellera (s.) 13.45 Egzamin z życia (s.) 14.15 Sabrina, nastoletnia czarownica (s.) 14.45 Rosyjska ruletka (teleturniej) 15.45 Wydarzenia 16.10 Interwencja (mag.) 16.30 Exclusive - najciekawsze historie świata 17.00 Jezioro marzeń (s.) 17.55 Bar VIP (pr. rozryw.) 18.30 Wydarzenia 19.10 Pierwsza miłość (s.) 20.00 Bar VIP (pr. rozryw.) 21.00 Świat według Kiepskich (s.) 21.40 Fear Factor - Nieustraszeni 22.40 Biznes Wydarzenia (pr. public.) 23.10 Puls - biznes i giełda (pr. public.) 23.30 Pierwsza fala (s.) 0.30 Morderca rozgrywka (film niem.) 2.50 Aquaz music zone (mag.).

■ TVC 1

5.00 Sama w domu (mag.) 5.59 Dzień dobry z TVC 8.30 Czarodziejki przedszkole (dla dzieci) 8.50 Śpiewanki 9.00 Moja maskotka (mag.) 9.30 Odzie się podziela ta stara piosenka 10.00 Wiadomości 10.05 Wojna w satocie (film USA) 11.50 Europa 12.00 Wiadomości

12.30 Kolory życia (mag.) 13.30 To mnie interesuje (mag.) 14.00 Wiadomości 14.05 Nasza wieś 14.25 Program dla miłośników muzyki dętej 15.00 Cyrk Humberto (s.) 16.00 Wiadomości 16.05 Safari (s.) 16.30 Niefortanna czarownica III (s.) 17.00 Czy mnie zechcecie? (mag.) 17.15 Śladami (mag. podr.) 17.30 AZ-kwiz (teleturniej) 17.55 Prognoza pogody 18.00 Report (aktualności reg.) 18.30 Nie wahaj się i kręć! (pr. roz.) 18.57 Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki 19.00 Wieczorynka 19.15 Wiadomości 19.35 Wydarzenia kulturalne 19.40 Prognoza pogody 19.45 Bramki, punkty, sekundy 20.00 Hrabia Monte Christo (film fr.) 21.50 Wszystko względne jest (s.) 22.15 Film o filmie: Osada 22.30 Wydarzenia, komentarze 23.05 Prognoza pogody 23.08 Bramki, punkty, sekundy 23.15 Para za parą (s.) 23.45 Losowanie Szczęśliwej Dziesiątki 23.50 Jednostka specjalna III (s.) 1.05 Wieczór na temat... 70 lat Orkiestry Symfonicznej m. Pragi 3.35 Para za parą 4.05 Europa dziś 4.30 Płamięta, biegacz, wesoly śpiec (dok.).

■ TVC 2

6.10 Ćwiczenie z TVC 6.20 Wiadomości TVS 6.40 Wiadomości regionalne 7.55 Panorama 8.30 Folkmotywy (pr. muz.) 9.10 Popularis (mag.) 9.45 Skarby świata (s. dok.) 10.00 Blok kursów językowych 11.00 Niewiedza nie usprawiedliwia (mag.) 11.15 Czechosłowacki Tygodnik Filmowy 11.30 AZ-kwiz (teleturniej) 12.00 Euronews 13.00 Cudowna planeta: Życie ssaków wg Davida Attenborough (s. dok.) 13.55 Z diabłem przez piekło (bajka) 14.55 Labirynt (dla dzieci) 15.25 Na tropie (mag.) 15.50 Poprask (mag. muz.) 16.15 Między nami zwierzętami (s.) 16.25 Przygody nauki i techniki (s. dok.) 16.50 Czego może nie zauważył... (s. dok.) 17.50 Kamera w podróży (s. dok.) 18.55 Wiadomości w języku migowym 19.00 Magazyn Ligi Mistrzów 19.30 Euronews 20.00 Honorowi obywatele (dok.) 21.00 Piękne zguby (talk show) 21.30 Starty: Ikonopie (dok.) 21.50 Franta - wszędzie, gdzie indziej (dok.) 22.40 Folklorika (mag. muz.) 23.20 Śmiech anielski (film czes.) 0.35 Film o filmie: Post coitum 0.50 U nas w Europie 1.15 Solo dla Ty Śyćci 1.50 Magazyn Mistrzów 2.20 Wydarzenia, komentarze 3.00 Newshour with Jim Lehrer 4.00 Euronews.

■ NOVA

5.59 Śniadanie z TV Nova 8.35 Zagrożone gatunki (s. dok.) 9.00 Czego wydarzyło się w Madison County (film USA) 11.25 Skryta kamera 11.50 Stary (s.) 13.00 Marianna, królowa nocy (s.) 13.50 Moja puszysta Walentyna (s.) 14.45 O.C. (s.) 15.40 Zachodni wiatr (s.) 16.35 Zaryzykuj! (teleturniej) 17.10 Właśnie teraz 17.20 Kobra 11 III (s.) 18.15 Prognoza pogody 18.20 M.A.S.H. (s.) 18.50 Pálí vám to? (teleturniej) 19.30 Wiadomości, sport, pogoda 20.00 1 przemoc (teleturniej) 20.55 Zodiak (s.) 21.55 Prásk! 22.35 Terrorysty (film USA) 0.20 Puszek (erot. talk show) 1.00 Emanuela 2000 (film USA) 2.25 Novashopping 2.55 Obywatelskie judo (pr. publ.) 3.25 Bydło (pr. roz.) 4.45 Oddział specjalny Lipsk (s.).

■ PRIMA

8.00 Hotel Orth II (s.) 9.00 Kruche więzy (s.) 10.05 Wspaniali i bogaci (s.) 10.35 Prima jazda 11.25 Derrick (s.) 12.40 A teraz Susan II (s.) 13.10 Krok za krokiem VII (s.) 13.45 Czarnodziejki V (s.) 14.45 Ostry dyżur VI (s.) 15.45 Siska II (s.) 17.00 Obwód Wolfa II (s.) 18.05 Kwiz show 18.43 Wiadomości regionalne 18.45 Prima TV 18.50 Minuty regionu 18.55 Prognoza pogody 19.00 Wiadomości 19.15 Tescoma Prima chochla 19.45 Dzieciół Woody (s. anim.) 19.55 Losowanie loterii Euromiliony 19.55 Zaklinacz koni (film USA) 23.15 Kinobazar (pr. roz.) 0.15 Losowanie loterii Euromiliony 0.20 Do rzeczy 0.30 Szybka wygrana 1.55 Receptariusz prima pomysłów 2.50 Wielkie romanse sławnych II (s. dok.) 3.40 Sauna (talk show).

Telewizja zastrzega sobie prawo zmian w programie

Kronika Rodzinna

Dnia 4 listopada obchodzi abrahamowiny

pani **BARBARA JOCHYMEK**

z Trzanowic. Z tej okazji bukiet najserdeczniejszych życzeń zdrowia, szczęścia oraz błogosławieństwa Bożego składają mąż, rodzice, syn z żoną, córka z mężem a mocne całusy babci przesyłają wnuki Weroniczka i Franciszek. AD-132

Z Bożej woli, bez własnej przyczyny dnia 4. 11. 2004 obchodzi zany jubileusz swoje abrahamowiny

pani **BARBARA JOCHYMEK**

z Trzanowic. Do dalszych lat dużo zdrowia, błogosławieństwa Bożego, wszystkiego najlepszego, mało smutku, wiele radości w kręgu męża i rodziny tylko samej miłości z serca życzą rodzice Emilia i Józef Pawlus oraz siostra Anna z mężem i rodziną. GL-514

Dnia 5 listopada 2004 obchodzi 81-lat

pan inż **KAROL KUŚ**

z Cz. Cieszyna. Z tej okazji dużo zdrowia, szczęścia i błogosławieństwa Bożego życzą żona, córki Halińa i Anula z rodzinami, synowie Lolek, Bolek i Marian z rodzinami. GL-505

Co w kinach

KARWINA - Centrum: Garfield (4, godz. 15.30); Dusza jako kawior (4, godz. 20.00); Anakonda: Polowa-
na na krwawą orchidę (4, 5, godz. 19.00); Reflex: Dziewczyna śmieje się (4, 5, godz. 17.00, 19.00); Ex: Fahrenheit 9/11 (4, 5, godz. 19.00); **TRZYNIEC - Kosmos:** Dancin' 2 (4, 5, godz. 17.30); Złoty cyzta: Początek (4, 5, godz. 19.00); **CZ. CIESZYN:** Pojutrze (4, 5, godz. 19.00).

Co w terenie

BIELONKÓW - zarząd MK PZKO zaprasza 7. 11. o godz. 15.30 do Domu PZKO na uroczystą akademię z okazji Święta Niepodległości Rzeczypospolitej Polski połączoną z zebraniem

WYMY RODZINNE

Dom dwugeneracyjny w Mostach koło Cz. Cieszyna, podpiwniczony, poddasze, sieci elektryczne, koloaudacja r. 1993, utrzymywany ogólny ogród, garaż. Spokojne miejsce w dzielnicy dojazdowej. Cena do uzgodnienia. Sprzedam dom rodzinny w Ligotce Kameralnej, ładna okolica, 10 lat po koloaudacji, 5+1 (2 z przetrzebie soc.), parcela 8a, sieć inżynierska. Cena do negocjacji 2,5 mil. Sprzedam dom rodzinny w Cz. Cieszynie, ul. Kierpińska po rekonstrukcji. Cena do uzgodnienia.

GARAŻE - sprzedaż

Garaż w Trzynie (Borek). Cena do negocjacji - 90 tys. Kc. Garaż w Cz. Cieszynie, U Mlékárny. Cena 110 tys. Kc. Garaż w Cz. Cieszynie, ul. Nová Továrni. Cena 90 tys. Kc. Garaż w Cz. Cieszynie, na Horkách. Cena do uzgodnienia. Garaż w Cz. Cieszynie, ul. Úvoz, z parcelą (całk 654 m²), odpowiednie do budowy domu rodzinnego, sieć inżynierska. Cena do negocjacji - 350 tys. Kc. Oferujemy biuro do wynajęcia w centrum Cz. Cieszyna. Blíže info. w BN. Cena do uzgodnienia. Oferujemy parcele w różnych miejscach, różnej wielkości, do różnych celów (Stanislavice, Zúvk Górný, Trzanowice, Kocobędz, Topka, Wédrynia 3x1800 m², gaz, woda, el. na miejscu), Cz. Cieszyn 8a z garażem.

MIESZKANIA

Wynajmiana mieszkanie (OKD) 2+1 w Hawierzowie Szumbarku (I. Etap) z przetróbkami na mniejsze mieszkanie w Cz. Cieszynie. Wynajmiana mieszkanie 1+1, Cz. Cieszyn, ul. Kierpińska, za mieszkanie w Cz. Cieszynie, przetróbkami 2 balkony. Oferujemy mieszkanie spółdzielcze 4+1, ul. Mlékárnická, Cz. Cieszyn. Cena 450 tys. Kc. Oferujemy mieszkanie spółdzielcze 2+1, ul. Kierpińska, Cz. Cieszyn. Cena 390 tys. Kc. Prosimy dla klienta z gotówką mieszkanie 4 lub 3+1 w Cz. Cieszynie (i Sibicy). Chętny na oferty.

Oferuje:
Jan Czernek
558 711 842
606 757 577
777 077 277

CZERNEK

członkowskim. Program: chór „Gorol” oraz uczniowie jablonskiej szkoły.

KARWINA FRYSZTAT - MK PZKO zaprasza członków i sympatyków 7. 11. o godz. 16.00 do frysztackiego Domu PZKO na Walne Zebranie sprawozdawczo-wyborcze. W programie wystąpi młodzież miejscowej szkoły. **GRÓDEK** - MK PZKO zaprasza 6. 11. o godz. 18.00 do Domu PZKO na Święto Kapusty. W programie: występ „Goroli” z Mostów i zabawa taneczna.

HAWIERZÓW MIASTO - Klub Emerytów zaprasza na spotkanie klubowe 4. 11. o godz. 15.00 do świetlicy przy ul. Matuška 2.

LUTYNIA DOLNA - MK PZKO zaprasza 5. 11. o godz. 16.00 do małej sali DK na spotkanie jesienne z prelekcją pani inż. Marii Shasha.

WÉDRYNYA - Klub Seniora MK PZKO zaprasza nas spotkanie 9. 11. o godz. 15.00 do Czytelni.

Co na antenie

POLSKIE WIADOMOŚCI: TVC 1 (cz, godz. 18.00), TVC 2 (pt, godz. 7.30). **POLSKIE AUDYCJE:** UKF Ostrava 107,3 m i Trzyniec 105,3 m, po-pt: 19.00-19.15, nie: 18.30-19.00.

Oferty

POSZUKUJĘ OSÓB mówiących językiem czeskim oraz polskim, zarobki w Euro. Tel.: 608 283 373. GL-519
GERA OIL PRODUCTS & SERVICES s. r. o., 28. řijna 150/7663, 702 00 Ostrava - Moravská Ostrava
Firma Handlowa poszukuje **PRACOWNICY POSIADAJĄCEJ DOŚWIADCZENIE W PRACY BIUROWEJ**. Wymagania: samodzielność,

Poszukujemy przedstawicieli handlowych

Dynamicznie rozwijająca się spółka EBM system s. r. o. z siedzibą we Frydku Mistku, prowadząca serwis www.tipcars.com, poszukuje przedstawicieli handlowych na teren POLSKI

Wymagania:

- * doskonała znajomość języka polskiego
- * aktywne podejście do pracy, lojalność, powaga
- * zdolności komunikacyjne
- * prawo jazdy grupy B

Oferujemy:

- * stabilne zaplecze firmy
- * interesującą pracę
- * młody kolektyw
- * dobre wynagrodzenie finansowe
- * regularne szkolenia

Życiorysy należy nadsyłać najpóźniej do 25. 11. 2004 pisemnie pod adres: EBM system s. r. o., do rąk p. Knieży, Nádražní 1100, 738 01 Frydek-Místek lub mailem: knieza@ebmsystem.com

Dnia 4 listopada obchodziłby nasz Kochany Mąż

śp. **EDUARD MATUSZEK**

z Cz. Cieszyna Sibicy 70-te urodziny. Zaś 1 grudnia minie 5. rocznica Jego śmierci. O chwilę wspomnień proszą żona i córki z rodzinami. AD-124

Serdecznie dziękujemy wszystkim krewnym i znajomym za liczny udział w pogrzebie Kochanego Męża

śp. **JÓZEFA MAZURA**

Dziękujemy też księżom E. Kalischowi i R. Sikorze za prowadzenie uroczystości pogrzebowej, wszystkim obecnym księżom jak również S. Kantorowi za piękne przemówienie. Zasmucona żona. GL-510

W głębokim żalu poğrażeni zawiadamiamy wszystkich krewnych, przyjaciół i znajomych, że dnia 29. 10. 2004 tragicznie zmarł w wieku 71 lat nasz Drogi Mąż, Ojciec, Dziadek, Teść, Brat, Szwagier i Wujek

śp. **Ing. RUDOLF MACHEJ**

zamieszkały w Hawierzowie Bédowicach. Pożegnanie Drogiego Zmarłego odbędzie się w sobotę 6. 11. 2004 o godz. 12.00 z kościoła św. Wawrzyńca w Cierlicku Kościelcu na miejscowy cmentarz w Cierlicku. Zasmucona rodzina. AL-103

wszechstronność, sumiennosc, dokładność, wysoka kultura osobista, umiejętnosc obsługi PC, znajomosc języka polskiego, mile widziana języka angielskiego. Zainteresowani proszeni są o przesłanie do firmy życiorysu oraz danych o dotychczasowej praktyce zawodowej w terminie do 20. 11. 2004. GL-498

Co za Olzą

CIESZYN, Księgarnia Piastowska: wystawa „Portret-struktura” - kraina” Bruna Michalika.

zatrudni

pracownika biura wymiany walut

Wymagamy:

- wykształcenie średnie,
- praktyka w prowadzeniu kasy pieniężnej,
- umiejętnosc obsługi PC (MS Office),
- znajomosc języka polskiego.

Oferujemy:

- zatrudnienie na etat stały,
- odpowiednie wynagrodzenie.

Miejsce zatrudnienia: Karwina
Termin podjęcia pracy: od zaraz

Zgłoszenia wraz z życiorysem fachowym prosimy nadsyłać do 5 listopada br. pod adresem: Fortissimo, spol. s.r.o., Lidická 1264, 739 61 Trzyniec
Tel. 558 335 000, e-mail: info@devizy.cz

Hyde Park

Dwie refleksje na temat kampanii

Nie zaskoczyła mnie prasowa deklaracja pani Lady Krumnikl na temat wyborów i jej apel o bojkot tychże. Usłyszałem to bowiem z jej ust w redakcji Głosu już w piątek, 22. października.

Wtedy najpierw byłem zaskoczony i zdziwiony - znam bowiem p. Krumnikl jako osobę bardzo pragmatyczną i prospołeczną, jej „odważne” deklaracje o tych wszystkich karierowiczach bez skrpułów - bez podania choćby jednego faktu i nazwiska - nijak mi nie pasowały do jej norm. Zapytałem więc czy kandydat XX też oszukuje i kradnie?

- Skąd, zrobił dużo dobrego, z racji funkcji zatutwił dla nas wiele!

Zapytałem więc dalej, dlaczego nie wpadła, by im to wszystko wygarnąć, na spotkanie z kandydatami na senatora, które w tym samym budynku odbyło się dzień wcześniej.

- Bo nie zaprosiście XZ.

Odpowiedziałem na to, że zgodnie z decyzją Prezydium RP Kongresu Polaków zaproszeni zostali tylko Ci kandydaci, którzy powołują się na polskie korzenie. Zaś p. Emil z polskością ma wspólną tylko potrzebę głosów - Ależ ja osobiście przekonałam go, by ponownie kandydował!

I cacoś zaczęła być zrozumiała. Oskarżanie wszystkich i zniechęcanie do udziału w wyborach ma jasny cel: Polaku, nie głosuj! Będziesz miał Czecha senatora!

Pani Lada myśli jednak pragmatycznie!

I druga refleksja. Rozpasana kampania wyborcza jest pewno dla kasy GL bardzo miła. Zastrzyk finansowy wpłacany przez partie, polityków, bądź kandydatów na polityków na rzecz wydawcy być może pozwoli na rozwiązanie kilku technicznych lub personalnych problemów redakcji.

Ale czy warta skórka za wyprawkę? Gazeta nie ma wpływu na treść płatnych ogłoszeń; zawartość „sponsorowanych” rozmów itd. - daleka bywa od rzeczywistości - a to wszystko wykonują dziennikarze GL, którym brak później czasu na sprawy istotne.

Szczególnie razi rozpasane samochwalstwo pana XY, który nie waha się użyć kłamliwych argumentów w kampanii destrukcyjnej; prognozy wyborcze, które jego zdaniem skazują liczną grupowanie na zagładę wcale nie dotyczą notowań przed wyborami wojewódzkimi, nie dotyczą naszego regionu. Czyżby naprawdę cel uswięcał środki?

Do mocno moralnie wątpliwych zaliczyć trzeba również „osobiste” poparcie prezesa bez poparcia jego organu oraz poparcie ruchu politycznego dla wiceszefa miasta, w którym ruch ten jest mocno zadłużony.

Masywna kampania z wątpliwymi argumentami przynieść może niedobry efekt - społeczną dezinformację oraz zniechęcanie do polityki i polityków - w tym również takich, którzy nie mają wspólnego z meksykoplacem i jego kulturą. **TADEUSZ WANTULA**

Szanowna Redakcjo!

Wiem, że mój list nie ma większego sensu, bo i tak przy każdych kolejnych wyborach Kongres Polaków będzie nam za pośrednictwem „Głosu Ludu” robić pranie mózgu. Ale skoro, podobno, „GL” jest gazetą wszystkich Polaków, to uznałam, że też mam prawo zaprotestować przeciw takim metodom. Ale może się mylę? Może nie mam prawa do własnych poglądów, bo Kongres Polaków uchwałił, że jedynym słusznym wyborem w najbliższych wyborach jest wybór Prezesa Kongresu Polaków? Osobiście nie mam nic przeciw panu Szymeczkiowi. Nie znam go, w życiu go na oczy nie widziałam, ale wybierając go nie będę, nawet gdybym wybierała jego partię (a po co, skoro i tak nie mają szans). Nie będę go wybierać właśnie dlatego, że ktoś uchwałił, że powinnam go wybierać.

A tak na marginesie, to kim właściwie jest ten kandydat? W ulotkach wyborczych ma pod nazwiskiem napisane „historik”, a w kampanii w „GL” (przeważnie, jak zauważyłam, w jego

wypadku darmowej) Prezes Kongresu Polaków. Niby wiem, że jest jedynym i drugim, ale tak mi przyszło do głowy, czy przypadkiem nie boi się zrazić do siebie niepolitycznych wyborców.

No tak, w tej ulotce jest coś o „gwarancjach práv menšin”. Ale ostatnie pojęcie mniejszości stało się tak szerokie, że zaliczani są tu naprzykład miłośnicy muzyki poważnej, pszczelarze itd. itp.

A że moim obowiązkiem jest iść do wyborów (bo tak uchwałił Kongres Polaków)? Mamy demokrację i chodzenie do wyborów nie jest obowiązkiem.

Ja, co prawda pójdę, ale wcale nie z obowiązku, tylko dobrowolnie, choć jak tak dalej pójdzie, to nie wiem, czy w kolejnych wyborach nie będę glosować w ten sposób, że nie będę glosować. Napewno jednak nigdy nie będę się kierować czyimiś nakazami (bo mam nadzieję, że nie nadejdą znów takie czasy, że wybory nie byłyby wolne). **MARYLA ADAMEC**

KATOWICE, Pałac młodzieży, ul. Mikołowska 26: do 18. 11. wystawa malarstwa, grafiki komputerowej i rysunków Bronisława Firla. Otwarte po-pt: 12-16.

Wystawy

TEATR CIESZYŃSKI - WIELKA GALERIA: do 5. 12. wystawa Barbary Kowalczyk, Blanki Szczuka, Aliny Papii i Dariny Krygiel. Otwarte po-pt: 9-15.

SALA WYSTAWOWA MANESA, DK Karwina: do 26. 11. jubileuszowa wystawa Oskara Pawlasa. Otwarte wt-pt: 9-17, so: 14-18, nie: 10-16.

„CHAGALL” Galeria Zamkowa, Karwina Frysztat: do 7. 11. wystawa obrazów Jana Kanyzy. Otwarte wt-nie: 9-18.

GALERIA ZDROWEGO MIASTA, foyer Uniwersytetu Śląskiego, Karwina: do 19. 11. wystawa Ireny Marii Palka „Tapiceria i tekstylia”. Otwarte po-pt: 10-16.

MUZEM ZIEMI CIESZYŃSKIEJ - sala wystaw Muzeum w Cz. Cieszynie, Hlavní tř. 3: do 31. 12. wystawa „Nauczyciele, patrioci, historycy...”. Otwarte wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

▲ MUZEUM TRAGEDII ŻYWCIC-KIEJ, Hawierzów Żywocice: do 10. 1. 2005 wystawa „Święci i święte w malarstwie ludowym na szkłe”. Otwarte wt-pt: 9-17, so: 9-13, nie: 13-17.

▲ ORŁOWA MIASTO, Stary rynek 74: do 17. 1. 2005 wystawa obrazów ze zbiorów Muzeum Ziemi Cieszyńskiej. Otwarte wt-pt: 9-17, so-nie: 9-13.

W rubryce tej publikujemy materiały nadesłane przez czytelników, wyrażające ich opinie, poglądy i przekonania. Redakcja zastrzega sobie prawo do dokonania skrótów.

Wspomnienia, które na zawsze pozostaną w pamięci...

No zaproszenie prezesa zarządu Kolo nr 1 Macierzy Ziemi Cieszyńskiej, Karola Kaizera, gościł w październiku w siedzibie ZG MZC w Cieszynie dr Józef Wierzęga. Wierzęga, wspaniały twórca zespołu „Śląsk” na podstawie osobistych kontaktów bardzo interesującą przedstawił osobowość artysty i jego dokonania. Przekonał uczestników spotkania, że znaczny udział w muzyce i szacunek dla ludzi związanych z tą dziedziną sztuki. Przedstawiając wybitne osiągnięcia artystyczne i wielkie zasługi dla kultury śląskiej i narodowej profesora Stanisława Hadynę, podkreślał jego pasję, talent muzyczny, mądrość i rzadko spotykaną umiejętność kształtowania osobowości artystycznych swoich podopiecznych w „Śląsku”.

Niestrudzony w szerokiej działalności wiceprezes ZG PZKO do spraw kultury wspominał o osobistych kontaktach z profesorem. Wspominał pierwsze swoje spotkanie z Hadyną w r. 1967 na zamku w Koszęcinie, siedzibie „Śląska” i jak mocno miało ono wpływ na późniejszy program realizowany w Zespole Śpiewaczo-Muzycznym „Przyjaźni”, który jako jedyny zespół na Zaoziżu śpiewa od początku swego założenia w r. 1958 z towarzyszeniem 22 osobowej orkiestry. W czasie pierwszego spotkania dyrygenta karwińskiej „Przyjaźni” z profesorem, który urodził się w Karpietnej, na pierwszy plan wysunęły się pytania związane z Zaoziżem. Hadyna wspominał swoich przyjaciół, znajomych, pytał o działalność zaoziżskich zespołów śpiewaczych. Odbiorcą potem rozmówcą swoimi partyturami pieśni, które skomponował dla „Śląska” a które odłąd weszły do żelaznego repertuaru karwińskiej „Przyjaźni”. Takie pieśni jak „Ondraszek” z świątecznym solem Adelaży Pusz-Szymak czy też „Pieśń o Wiśle” znalazły się nawet na płycie kompaktowej, którą „Przyjaźni” nagrała w studio Radio Ostrawskiego z okazji 45-lecia swego istnienia.

Zaoziżski prezydent podkreślił wielkość „Śląska”, który swoim koncertami podbijał serca mieszkańców Europy, Ameryki i całego świata, nie wyłączając Polaków żyjących na obczyźnie, którym tak znakomicie przybliżał Ojczyznę. J. Wierzęga wspominał też o tym, jak na pogrzebie profesora na początku roku 1999 zabrakło przedstawicieli jego ukochanej Ziemi Cieszyńskiej. Pogrzeb ten dowodził też starą prawdą, że najgorzej był prorokiem we własnym domu. Wiedział o tym i sam Stanisław Hadyna.

Stanisław Hadyna i Józef Wierzęga nad partyturą pieśni z repertuaru „Śląska”.

na, który tak kiedyś powiedział cieszyńskiemu dziennikarzowi Andrzejowi Żurkowi: „Wie pan, ja zawsze z dużym niepokojem przyjeżdżam ze „Śląskiem” w Cieszyńskie. Bo jest tak. W Argentynie owaja 20 minut, w Nowym Jorku sześćdziesiąt, w Australii 12 bisów, a w Cieszynie klask – i koniec”.

Sukcesy artystyczne „Śląska” niejednokrotnie okupione były zmaganiami profesora z różnymi przeciwnościami. Przymusowa rozłąka z Zespołem w latach 1968 – 1990 niewątpliwie odbiła się na jego zdrowiu. Ale na szczęście po wielu latach przymuso-

wej rozłąki, decyzją ministra kultury i sztuki Teobelli Cymankowej, 70-letni Stanisław Hadyna ponownie został powołany na stanowisko dyrektora artystycznego „Śląska”, by z nim wrócić już do końca swoich dni. Nie było już jednak w Koszęcinie nikogo z jego dawnych wychowanków. Chociaż diametralnie zmieniła się sytuacja polityczno-społeczna, to pogorszyła się znacznie sytuacja materialna i finansowa „Śląska”. Skończyły się atrakcyjne wjazdy za granicę. Profesor wrócił jednak do swojego Zespołu naprawdę szczęśliwy i pełen życiowej witalności.

Prelegent wspominał o ponownych spotkaniach z profesorem w latach 90., gdy m.in. razem z prof. Danielem Kadubcem w r. 1993 uczestniczył w konferencji prasowej zwołanej przez profesora Hadynę. Wysłuchali wtedy koncertu chóru i orkiestry „Śląska”, na który złożyły się utwory Haendla, Mozarta, Bernsteina i in., później prezentowane podczas koncertów wychowawczych dla szkół. W nowych warunkach gospodarki rynkowej Zespół zarabiał na swoje utrzymanie. „Śląsk” to zatem nie tylko „Helokanie”, „Ondraszek” czy „Karolinka”.

Wyrazem przyjacielskich i życzliwych kontaktów dr Wierzęga z prof. Hadyną był Festiwal PZKO w r. 1995, kiedy to połączonym chórom szkolnym i młodzieży szkolnej w liczbie 1000 śpiewaków akompaniowała orkiestra „Śląska” pod batutą wiceprezesa Zrzeszenia Śpiewaczo-Muzycznego J. Wierzęga; wykonała m.in. „Wiganiek cieszyński” i „Pieśń ludową” i bardzo wymowną w swej treści „Staropolskim obyczajem”. Na życzenie profesora obie partytury prowadzący potem nawet na stałe do Koszęcina. A Hadyna po występie połączonych chórow w Karwinie powiedział: „Jak potężnemu chórowi orkiestra „Śląska” jeszcze nigdy nie miała okazji akompaniować. Radość moja jest tym większa, że stało się to na moim rodzinnym Zaoziżu”.

Za jakiś czas przelał twórca „Śląska” zespołowi „Przyjaźni” partyturę orkiestralną do „Alalujo” Haendla i wraz z nią pieśń „O Zaoziżu Cieszyńskim” do słów poetki ludowej Emilii Michalskiej oraz popularnej już nie tylko na Zaoziżu pieśń „Szumi jawor” w oryginalnym hadynowskim opracowaniu z rozbudowanym, wrzyszczywym finałem.

Swoje barwne wspomnienia o profesorze Hadynie, ilustrowane bogatą muzyką jego utworów, dr Wierzęga zakończył słowami: „Ala panie profesorze Hadyno przyślanie w pamięci przede wszystkim jako człowiek z wielkim i życzliwym sercem, z zawsze pogodnym uśmiechem i uśmiechem człowieka, jako twórca pięknych instrumentów pod nazwą „Śląsk” i oryginalny wytwórca niezapomnianych dzieł sztuki.

Przekonał nas dr Wierzęga o swojej wielkiej przyjaźni z profesorem Hadyną, dokumentując to trwałymi pamiętami o człowieku, który poprzez swój zespół „Śląsk” rozstawił Ziemię Śląską na całym świecie.

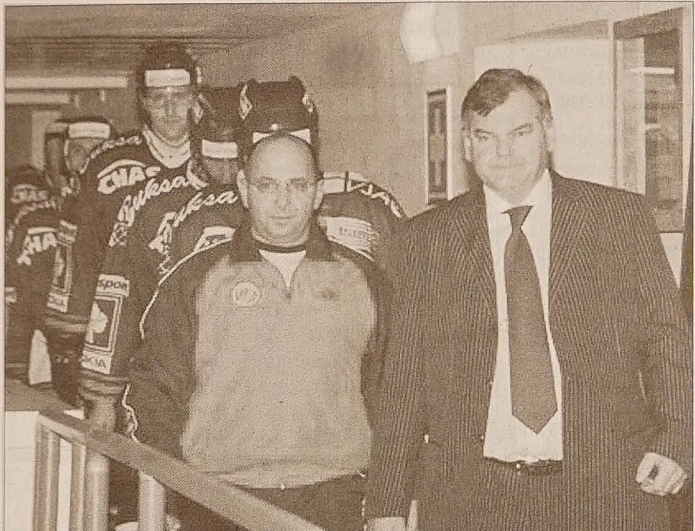
Teresa Wenzel członek ZG Macierzy Ziemi Cieszyńskiej

Wydarzenia Sportowe

EHL: MECZ W LIBERCU ZAKOŃCZYŁ SIĘ „HAPPY ENDEM” DLA GOSPODARZY

Udana premiera Vladimíra Vůjtko

Ani powrót Richarda Krála do kadry Stalowników Trzyniec nie pomógł tej drużynie w odniesieniu zwycięstwa nad Libercem. Podopieczni trenera Pavla Marka w 20. kolejke Tipsport Ekstraligi przegrali na wyjeździe 2:3 z Libercem. Trzyński szkoleniowiec znów przetasował poszczególne formacje, a w bramce pojawił się Vlastimil Lakosil. Zadolenie panuje natomiast w obozie HC Witkovic. Ostrawianie w pierwszym meczu pod wodzą trenera Vladimíra Vůjtko łatwo uporali się ze Wsecinem (4:0). Na pierwsze miejsce w tabeli awansował Zlin, który różnicą klasy pokonał we wtorek Jihlawę (7:1). Z aktualnym liderem tabeli zmierzy się jutro Trzyniec. Mecz pod Jaworowym rozpoczyna się o godz. 17.00. Rekord widowni zanotowano w praskiej Sazka Arenie. Prawie 16 tysięcy kibiców hokeja było świadkiem porażki Slavii z Kladnem. Do zwycięstwa 3:2 poprowadził gości fenomenalny Jaromír Jágr.

Vladimír Vůjtko w eleganckim garniturze prowadzi do „ringu” swoich gladiatorów. Fot. PETR KOTALA

TIPSPORT EKSTRALIGA

● LIBEREC – TRZYNIEC 3:2 (0:0, 1:1, 2:1). Bramki: S. Procházka, P. Rozsival, Čermák – R. Král, Martynek. Sędziów Bolina. Kary – 1:3. Widzów 3861. Trener Pavel Marek wystawił do meczu wszystkie cztery formacje. W pierwszym ataku zagrali obok siebie Peterek, Král i Bonk. Start Richarda Krála zaskoczył nieco gospodarzy. Właśnie były kapitan Sta-

lowników maczał palce w pierwszym голу do siatki Liberca. Trzyńczanie dwukrotnie prowadzili w meczu, to jednak libereckie Tygrysy fetowały w końcu zwycięstwo. – Brakuje mi słów. To już bowiem któryś tam z rzędu mecz, kiedy tracimy decydującego gola w końcowych fragmentach. Scenariusz tego spotkania układał się całkiem niezle. Zabrakło nam „happy endu” – stwierdził Pavel Marek. Najważniejsze minuty: 11. Hašek (T)

Od bramki do bramki

● PIŁKA NOŻNA – MISTRZOSTWA POWIATU KARWIŃSKIEGO: Dąbnie D. – Sł. Hawierzów 4:3 (Suchánek 2, Sikora 2 – Sliva, Flašar, samob.), Čerňich – F. Orłowa 5:0 (M. Futerek 2, Domanský, Polach, Juháček), Bogumín B – B. Rychwałd 8:0 (Zajaroš 3, P. Plasuň 2, D. Plasuň, Nadhájek, Smetana), L. Łąki – Zabłocie 1:2 (Juščík – Čihák, Kovářík), V. Bogumín – S. Pietaš 1:2 (Fonš – Dzurec, Plachetka), SKV Hawierzów – Sł. Orłowa 1:1 (Sokutek – Čislar), Domašovice – I. Puchner. Lokaty: 1. Zabłocie 30 pkt., 2. Dąbnie D. 26, 3. SKV Hawierzów 26. MISTRZOSTWA POWIATU F-M: Pakowice – Gnojnik 1:5, Hukwałdy – Odrzychowice 2:2, Starava – Gródek 1:5, Wadławowice – Bukowice 1:0, Chlebowice – Piosek 2:2. Lokaty: 1. Gródek 39, 2. Rzepiszcz 28, 3. Hukwałdy 26 pkt. REZERWY POWIATU F-M: Mili-

ków – Kuńczyce p. O. 3:3. Lokaty: 1. Dobraticze 30, 6. Milików 17 pkt. ● CIESZYŃSKA LIGA FUTBOLU – „Seria A”: Club Alexandria – AC pod Zelenou 18:1, Koeximpo – M.O.ČSSD 6:9, FC Havana – FC Dělo 5:10, Meble Man – Tesarczyk Veto 2:10, JBF Verdi – FC Trmor 2:6, Staří Páni – FC Dynamit 4:7, Browar Bracki – FC Devils 4:2, FC Rio – Beer Boys 2:2. Lokaty: 1. FC Dělo 75, 2. JBF Verdi 68, 3. M.O.ČSSD 64 pkt., „Seria B”: Glos Ludu – SMS poj. Służby 8:3 (dla „GL”: J. Bittmar 4, Grabowski 2, Guňka, Obracaj), Dýmaři – Szachtar Cieszyń 7:3, Beach Boys – Intercity 4:2, 1. FC Rangers – M.O. ČSSD B 0:2, FC Olymp – FC Relax 3:2, Dynamo 04 – FC Rel 8:0, Real Žehličky – Sázkari 0:4, AC RAdegast – ASPN CWP 10:2. Lokaty: 1. Dynamo 04, 2. FC Beach Boys po 74, 3. FC Rangers 63, 9. Glos Ludu 32 pkt. (jb)

ECHA PIŁKARSKIEGO WEEKENDU W I A KLASIE – GRUPIE B

● FRYDLANT a. O. – KS BYSTRZYCA 2:0 (1:0). Bystrzyczanie na banku lidera tabeli sprawiali korzystne wrażenie. Podopiecznym trenera Pawła Wawrzaczca zabrakło jednak determinacji w końcówce. – Chłopcy zagrali na niekorzystnym zbilansowaniu wcięcia z podniesionym czołem – powiedział trener Bystrzycy Paweł Wawrzacz. Dużego wrażenia miał w meczu Petr Kufus, który doznał złamania ręki i opuścił Bystrzyca z bilansem 20 pkt, zajmując 9. pozycję w tabeli. ● STOKÓL TICHA – KS STONAWA 1:0 (1:0). Podopieczni trenera Milana Procházki ewidentnie zlekceważą gospodarzy. W zespole Rapidu zabrakło reżysera gry Łukasa Fiezy. Skrzętoch grał chaotycznie, bez koncepcji. – Piłkarze nie wypełniali zaleceń taktycznych. Był to nader najgorszy mecz w tym sezonie – stwierdził trener Rapidu Milan Procházka. Bramka na wagę zwycięstwa zdobył gospodarze w 23. minucie (Paotka). Goście wypracowali sobie tylko jedną murowaną okazję, którą zmarnował RAc. W tabeli Skrzętoch plasuje się na 7. miejscu (15 pkt.). ● SZPITAL WITKOWICE – SJ RYCHWAŁD 3:1 (2:0). Piłkarze Slavija po serii pięciu spotkań bez porażki ulegli w

weekend na wyjeździe ekipie Szpitala Witkowiec. – Nie zagraliśmy w najsilniejszym składzie i to niestety przełożyło się na losy meczu – stwierdził kierownik Rychwałdu Radomír Nybel. W 30. minucie powalio gozra. Po jednym z pojedynków główkowych z murawy nie podnosił się pomocnik Slavija Blejchár, któremu język zapadł do krtani. W fatalny sposób zachował się trener gospodarzy namawiając swoich piłkarzy do tego, by kontynuowali grę. – Z takim chamsstwem jeszcze się nie spotkałem. Bramki stwierdził trener Rychwałdu Roman Kaizar. Przy stanie 2:0 goście zmarnowali rzut karny (pechowcem był Kepř). Rychwałdzanom należy się 10. lokata w tabeli (13 pkt.). ● SOKÓL TICHA – KS STONAWA 2:1 (1:1). Sporo presji mają stonawianie do pracy arbitrow. – Sędziowie po raz kolejny podcięli nam skrzydła – uważa trener Stonawy Jaroslav Vodák. Gospodarze nastawili się na defensywę i grozili tylko ze stałych fragmentów gry, których skądinąd egzekwowali bez liku. Stonawianie wyszli na prowadzenie w 4. minucie (Franc), ale to było z ich strony wszystkie Bramki dla gospodarzy strzelali Petrželka (45.) i Kupčík (62.). W tabeli Stonawa zajmuje 11. pozycję (10 pkt.). (jb)

w dobrej pozycji nie trafił do pustej bramki; 19. Hunkes (T) przebił się pod bramkę gospodarzy, Hnilička bronił; 24. Peterek jeszcze nie daje rady, ale Král z bekhandu zacełował już dokładnie – 0:1; 26. błąd trzyńskiej defensywy wykorzystuje S. Procházka – 1:1; 39. z niebieskiej linii uderzył Vrbata, a z dobitki P. Rozsival postąpił poprzeczkę bramki Lakosila; 46. Martynek zachował zimną krew i w zamieszaniu podbramkowym wpakował krążek do siatki Liberca – 1:2; 49. Vaic złożył się do strzału, P. Rozsival zmienił kierunek lotu krążka, myląc Lakosila – 2:2; 56. po kolejnym rozkoszcie z kija Čermáka robi się 3:2 dla gospodarzy.

● WITKOWICE – WSECIN 4:0 (2:0, 1:0, 1:0). Bramki: Irgl 2, Moravec, Štefanka, Sędziów Kubeš, Kary – 8:7. Widzów 5851. Przedostatni w tabeli Wsecin nie był wzmogającym przeciwnikiem dla Witkovic. Właśnie pełnią w tym sezonie rolę chłopców do bicia. Trenerowi Vůjtko udało się premiera, sam jednak przyznał na konferencji prasowej, iż jego zdaniem zespół stać na jeszcze lepsze występy. – Zwłaszcza stałe fragmenty gry mogą przesądzić o losach meczu. W przewagach liczebnych hokeiści muszą zaryzykować, to moja dewiza – twierdzi Vladimír Vůjtko. Lokaty: 1. Zlin 47, 2. Sparta 47, 3. Slavija 35, 10. Witkowice 26, 11. Trzyniec 21, 12. Znojmo 20, 13. Wsecin 15, 14. Jihlawa 11 pkt. JUTRO: Trzyniec – Zlin (17:00).

I LIGA

● HAWIERZÓW – BEROUN 3:2 (2:0, 0:2, 1:0). Bramki: 1. Říha, 8. Volák, 47. Bouz – 25. Besser, 27. Eiselt, Sędziów Buksa. Kary – 8:13, wykorzystane 2:1. Widzów 660. Wczoraj po zamknięciu numeru Hawierzów prezentował się na lodzie Trzebicza. JANUSZ BITTMAR

Rewelacyjny Adrian Bromek

W świetnej formie znajduje się młody olbrachcicki pływak Adrian Bromek uczeń 7. klasy PSP w Suchej Górnej. Podczas wojewódzkich zawodów w Karwinie (29 – 30. 10.) Adrian Bromek aż siedmiokrotnie poprawił swoje dotychczasowe rekordy życiowe. Oto wyniki: 50 m stylem dowolnym – 1. miejsce (28,6, rekord osobisty), 100 m st. dow. – 1. miejsce (1:01,3, rekord osobisty), 200 m st. dow. – 1. miejsce (2:14,6, rekord osobisty), 400 m st. dow. – 1. miejsce (4:49,2), 100 m st. motylkowym – 1. miejsce (1:14,6), 200 m st. mot. – 2. miejsce (2:44,2, rekord osobisty), 100 m st. grzbietowym – 1. miejsce (1:16,7, rekord osobisty), 200 m st. zmiennym – 1. miejsce (2:40,7, rekord osobisty), 400 m st. zmiennym – 1. miejsce (5:36,9, rekord osobisty).

W dniach 11–12 listopada Adrian Bromek wystartuje w regionalnych zawodach w Opawie, zaś na 11 i 12 grudnia zaplanowano w Pradze mistrzostwa RC młodszych chłopców (jb)